

2010 birželio 15

Nr. 11 / 347

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

POPIEŽIAUS BENEDIKTO XVI SEKMINIŲ PAMOKSLAS 2

Popiežiaus katechezės

APIE KUNIGO *MUNUS REGENDI* 3

Bažnyčia Lietuvoje

Devintinių iškilmė 5
Kardinolo V. Sladkevičiaus mirties 10-ųjų metinių paminėjimas 7
VDU Katalikų teologijos fakultetas šventė dvidešimtmetį 8
Kaišiadorių vyskupijos kunigų diena 10
Paminėtas vaikų globos namų dešimtmetis 13
Konferencija „Jėzus – katechezės širdis“ 14
Pasiuokojusieji medicinos mokslui 15

Homilijos

PERVERTASIS MESIJAS
12 eilinis sekmadienis (C) 16

PAŠAUKTI LAISVEI
13 eilinis sekmadienis (C) 17

NAUJAS KŪRINYS
14 eilinis sekmadienis (C) 18

Straipsniai

Kardinolas Christoph Schönborn
EVOLIUCIJA – PAGRINDAS KISMUI PASAULYJE SUPRASTI 19

Bažnyčia pasaulyje

L'Osservatore Romano komentuotas dirbtinės ląstelės eksperimentas 24
Internetas svarbus kunigų gyvenime 24
Migrantų atžvilgiu derinti teises ir pareigas 24

Popiežiaus Benedikto XVI Sekminių pamokslas

2010 m. gegužės 23 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Iškilingu Sekminių šventimu esame kviečiami išpažinti savo tikėjimą Šventosios Dvasios artumu bei veikimu ir šauktis jos išliejimo ant mūsų, Bažnyčios ir viso pasaulio. Intensyviai persiimkime Bažnyčios invokacija: *Veni, Sancte Spiritus!* Ta invokacija paprasta ir netarpiška, tačiau sykiu nepaprastai gili, pirmąkart ištrūkusi iš Kristaus širdies. Dvasia, tiesą sakant, yra dovana, kurios Jėzus prašė ir nepaliaudamas tebeprašo Tėvo savo draugams, pirmutinė ir pagrindinė dovana, kurią jis mums laimėjo prisikėlimu ir įžengimu į dangų.

Apie šią Kristaus maldą kalbama šiandieniam Evangelijos skaitinyje, kurios kontekstas yra Paskutinė vakarienė. Viešpats Jėzus sako savo mokiniams: „Jei mane mylite, – jūs laikysitės mano įsakymų; aš paprašysiu Tėvą, ir jis duos jums kitą Globėją, kuris liktų su jumis per amžius“ (*Jn 14, 15–16*). Čia mums atsiskleidžia maldinga Jėzaus širdis, jo sūniškoji ir broliškoji širdis. Malda pasiekia viršūnę ir įvykdoma ant kryžiaus, kur Jėzus invokacija tampa viena su jo visišku dovanojimusi, tampa, taip sakant, jo pilnatviškos meilės Tėvui ir žmonijai kupino dovanojimosi antspaudu: Dvasios šaukimasis ir dovanojimasis susitinka, vienas kitą perskverbia, tampa viena tikrove. „Aš prašysiu Tėvą, ir jis duos jums kitą Globėją, kuris liktų su jumis per amžius.“ Iš tiesų Jėzaus malda – Paskutinės vakarienės malda ir malda ant kryžiaus – yra viena malda, tebesitęsianti net danguje, kur Kristus sėdi Tėvo dešinėje. Jėzus iš tikrųjų nuolatos gyvena savąja Dievo tautos bei žmonijos užtarimo kunigyste ir meldžiasi už mus visus, prašydamas Tėvo dovanoti Šventąją Dvasią.

Pasakojime apie Sekmines *Apaštalų darbuose* – klausėmės jo per pirmąjį skaitinį (*Apd 2, 1–11*) – pateikiama „nauja kryptis“ darbo, Dievo pradėto Kristaus prisikėlimu, darbo, kuris apima žmogų, istoriją ir kosmosą. Dievo Sūnus, numiręs, prisikėlęs ir grįžęs pas Tėvą, su neapsakoma energija kvepia žmonijai dieviškąjį dvelksmą – Šventąją Dvasią. O kokių vaisių duoda šis naujas ir galingas Dievo savęs davimas? Kur susiskaldymai ir susvetimėjimas, randasi vienybė ir tarpusavio supratimas. Dvasia duoda pradžią susiskaldžiusios ir išsiblaškiusios žmonių šeimos vienijimuisi; žmonės, dažnai konkurencijos ar konfliktų nužeminti iki individų, palytėti Šventosios Dvasios atsiveria bendrystės patirčiai, galinčiai paversti juos nauju organizmu, nauju subjektu – Bažnyčia. Štai

Dievo veikimo vaisius – vienybė. Tad vienybė yra atpažinimo ženklas, Bažnyčios „vizitinė kortelė“ jos visuotinėje istorijoje. Nuo pat pradžių, nuo Sekminių dienos, ji kalba visomis kalbomis. Visuotinė Bažnyčia pirmesnė už dalines Bažnyčias, o pastarosios visada privalo lygiuotis į pirmąją vadovaudamosi vienybės ir visuotinumų kriterijais. Bažnyčia niekada nelieka įkalinta politinių, rasinių ir kultūrinių ribų, jos nevalia painioti su valstybėmis ar valstybių federacijomis, nes jos vienybė kitokia, siekianti pranokti kiekvieną žmogiškąją sieną.

Iš to, brangūs broliai, kyla praktinis krikščioniškojo gyvenimo atpažinimo kriterijus: jei asmuo ar bendruomenė apsiriboja savo mąstysena ir veikseną, tai rodo, kad nuo Šventosios Dvasios nutolta. Krikščionių ir dalinių Bažnyčių kelias visada turėtų susieiti su vienos visuotinės Bažnyčios keliu ir su juo derėti. Tai nereiškia, kad Šventosios Dvasios kuriama vienybė yra savotiška homogenizacija. Tada tai būtų Babelio modelis, t. y. primetimas vienybės kultūros, kurią galima apibrėžti kaip „techninę“. Biblija mums išties sako (plg. *Pr 11, 1–9*), kad Babelyje visi kalbėjo viena kalba. Tačiau per Sekmines apaštalai kalba skirtingomis kalbomis taip, kad kiekvienas supranta žinią savo kalba. Dvasios vienybė reiškiasi daugiopu supratimu. Bažnyčia iš prigimties yra viena ir daugialypė, skirta gyventi tarp visų tautų, žmonių ir įvairiausiose socialinėse aplinkose. Ji atsiliepia į savo pašaukimą būti žmonių giminės vienybės ženklu ir įrankiu (plg. *Lumen gentium, 1*) tik tada, kai išlieka nepriklausoma nuo kiekvienos valstybės ir kiekvienos dalinės kultūros. Bažnyčia visur ir visada turi būti tikrai visuotinė ir katalikiška, namai, kuriuose kiekvienas gali atrasti sau vietą.

Apaštalų darbų pasakojime mums pateikiama dar viena konkreti nuoroda. Bažnyčios visuotinumą išreiškiamas tautų sąrašu pagal senovinę tradiciją: „Mes, partai, medai, elamiečiai...“ ir t. t. Matome, kad šventasis Lukas neapsiriboja skaičiumi dvylika, visada reiškiančiu visuotinumą. Jis meta žvilgsnį už Azijos ir Šiaurės Vakarų Afrikos horizontų ir priduria dar tris elementus: „romėnus“, t. y. Vakarų pasaulį, „žydus ir prozelitus“, naujaip suprantant Izraelio ir pasaulio vienybę, ir galiausiai „kretiečius ir arabus“, atstovaujančius Vakarams ir Rytams, saloms ir žemynams. Tokia horizontų atvertis patvirtina Kristaus naują žmogiškojoje erdvėje, tautų istorijoje: Šventoji Dvasia aprėpia žmones ir tautas ir per juos įveikia sienas ir kliūtis.

Per Sekmines Šventoji Dvasia pasirodo kaip ugnis. Jos liepsna nusileido ant susirinkusių mokinių ir įžiebė naują Dievo įkarštį. Taip tikrove tapo ankstesni Jėzaus žodžiai: „Aš atėjau įžiebtį žemėje ugnies ir taip norėčiau, kad ji jau liepsnotų!“ (*Lk 12, 49*). Apaštalai kartu su įvairių bendruomenių tikinčiais nunešė šią dieviškąją

ugni iki tolimiausių žemės kampelių, taip atverdami žmonijai švytintį taką ir bendradarbiaudami su Dievu, trokštančiu savo liepsna atnaujinti žemės veidą. Kaip ta ugnis skiriasi nuo karų ir bombų liepsnos! Kaip Bažnyčios skleidžiama Kristaus ugnis skiriasi nuo liepsnos, diktatorių įžiebiamos kiekvienoje epochoje, ypač paskutiniame amžiuje, palikusiam po savęs išdegintą žemę. Dievo ugnis, Šventosios Dvasios ugnis, yra degančio, bet nesudegančio krūmo ugnis (plg. Iš 3, 2). Tai ugnis, kuri dega, bet negriauna, t. y. degdama pagimdo geresnę ir teisingesnę žmogaus dalį, nes lydydama išryškina jo vidinį pavidalą, jo pašaukimą į tiesą ir meilę.

Bažnyčios tėvas Origenas vienoje iš homilijų apie Jeremiją praneša apie tokį Jėzui priskiriamą pasakymą, neįtrauktą į Šventąjį Raštą, bet galbūt autentišką: „Kas arti manęs, tas arti ugnies“ (Homilijos apie Jeremiją, L.I [III]). Kristuje glūdi Dievo, Biblijoje lyginamo su ugnimi, pilnatvė. Ką tik minėjome, kad Šventosios Dvasios liepsna dega, bet negriauna. Vis dėlto ji perkeičia ir dėl tos priežasties žmoguje sunaikina tai, kas jį ardo ir trukdo jo santykiams su Dievu ir artimu. Tas dieviškosios ugnies poveikis mus gąsdina, bijome „apdegti“, todėl mieliau liekame tokie, kokie esame. Todėl dažnai gyvename vadovaudamiesi turėjimo, o ne dovanojimosi logika. Daugelis žmonių tiki į Dievą ir žavisi Jėzaus Kristaus asmeniu, bet, paprašyti kažkiek savęs atsakyti, atsitraukia, baiminasi tikėjimo reikalavimų. Baiminamės išsižadėti ko nors gražaus, prie ko esame prisirišę, baiminamės, kad sekimas Kristumi atims iš mūsų laisvę, tam tikras patirtis, dalį mūsų pačių. Vienas vertus, norime būti su Jėzumi, artimai jį sekti, o kita vertus, baiminamės to padarinių.

Brangūs broliai ir seserys, visada turime išgirsti Jėzų Kristų mums sakant, tai jis dažnai kartodavo savo draugams: „Nebijokite.“ Kaip Simonas Petras ir kiti turime leisti jo artumui ir malonei perkeisti mūsų širdį, kuri niekada neapsaugota nuo žmogiškojo silpnumo. Turime išmokti suvokti, jog kažką prarasdami, tiesą sakant, prarasdami save tikrajam Dievui, meilės ir gyvybės Dievui, iš tikrųjų įgyjame, pilnatviškiau save atrandame. Kas patiki save Jėzui, tas jau šiame gyvenime patiria širdyje ramybę ir džiaugsmą, o to negali duoti pasaulis, lygiai kaip ir atimti to, ką kartą mums dovanoją Dievas.

Taigi vertinga leisti būti palytėtiems Šventosios Dvasios ugnies! Jos sukeliama kančia būtina mums perkeisti. Tai kryžiaus tikrovė: ne veltui Jėzaus kalboje „ugnis“ pirmiausia reiškia kryžiaus slėpinį, be kurio krikščionybė neegzistuos. Todėl apšviesti ir sutvirtinti šių gyvybės žodžių, viršun kelkime savo invokaciją: Ateik, Šventoji Dvasia! Įžiebk mumyse savo meilės ugnį! Žinome, jog tai drąši malda, kuria prašome būti palytėti Dievo liepsnos; tačiau pirmiausia žinome, kad ši liepsna – ir

tik ji – turi galios mus išganyti. Nenorime, gindami savo gyvybę, prarasti amžinojo gyvenimo, kurį Dievas trokšta mums dovanoti. Mums reikia Šventosios Dvasios ugnies, nes atperka tik Meilė. Amen.

▼
Benediktas XVI

Apie kunigo *munus regendi*

2010 m. gegužės 26 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Kunigų metai baigiasi, todėl paskutinėse katechezėse apžvelgiu esmines kunigo užduotis, t. y. užduotis mokyti, šventinti ir valdyti. Šiai temai skyriau jau dvi katechezes, vieną apie šventinimo tarnybą, pirmiausia apie sakramentus, o kitą apie mokymo užduotį. Tad šiandien belieka pakalbėti apie kunigo misiją valdyti, vadovauti jam patikėtajai Dievui tautos daliai esant Kristaus tam įgaliotam.

Kaip šiuolaikinėje kultūroje suprasti matmenį, suponuojamą valdžios sąvokos ir kylantį iš Viešpaties užduoties ganyti jo kaimenę? Ką iš tiesų mums, krikščionims, reiškia valdžia? Nesenos praeities kultūrinė, politinė ir istorinė patirtis, pirmiausia XX a. diktatūros Rytų ir Vakarų Europoje, privertė šiandienį žmogų įtariai žvelgti į valdžios sąvoką. Tas įtarumas neretai pasireiškia nuomone, jog būtina panaikinti bet kokią valdžią, kuri nekyla vien iš žmonių ir nėra jiems pavaldi ar jų kontroliuojama. Tačiau kaip tik žvilgsnis į praėjusią šimtmetį siaubą ir mirtį sėjusius režimus galingai primena, kad valdžia kiekvienoje srityje, jei yra vykdoma nesiremiant Transcendencija, jei atskiriama nuo aukščiausios valdžios, kuri yra Dievas, neišvengiamai atsigręžia prie žmones. Tad svarbu pripažinti, kad žmogiškoji valdžia niekada nėra tikslas, bet visada vien priemonė, ir kiekviename amžiuje tikslas neišvengiamai visada yra Dievo sukurtas ir neliečiamu kilnumu apdovanotas asmuo, pašauktas palaikyti ryšį su savo Kūrėju tiek žemiškojo gyvenimo kelyje, tiek amžinajame gyvenime; tai valdžia, pagrįsta atsakomybe Dievui, Kūrėjui. Taip suprantama valdžia, kurios vienintelis tikslas yra tarnauti tikrajai žmogaus gerovei ir leisti sušvisti aukščiausiam Gėriui, kuris yra Dievas, žmogui ne tik nesvetima, bet, priešingai, vertingai padeda jam keliauti visapusiško išsiskleidimo Kristuje, išganymo linkme.

Bažnyčia pašaukta ir stengiasi vykdyti valdžią, kuri yra tarnystė, ir daro tai ne savo vardu, bet Jėzaus Kristaus, iš

Tėvo gavusio visą valdžią danguje ir žemėje (plg. *Mt* 28, 18). Būtent per Bažnyčios ganytojus Kristus gano savo kaimenę: veda, sergėja, pataiso, nes ją labai myli. Tačiau Viešpats Jėzus, aukščiausiasis mūsų sielų ganytojas, panoro, kad apaštalų kolegija, šiandien vyskupai bendrystėje su Petro įpėdiniu ir kunigai kaip jų vertingiausi bendradarbiai dalyvautų jo misijoje, rūpintųsi Dievo tauta ir ugdytų tikėjimą, nurodydami krikščionių bendruomenei gaires, ją įkvėpdami ir palaikydami, stengdamiesi, kad „kiekvienas iš tikinčiųjų, Šventosios Dvasios veikiamas, vadovaudamasis Evangelija, galėtų brandinti savo pašaukimą, įgyti nuoširdžios bei veiklios meilės ir pasiekti tą laisvę, kuria mus išlaisvino Kristus“ (*Presbyterorum ordinis*, 6). Tad kiekvienas ganytojas yra priemonė, per kurią žmones myli pats Kristus: per mūsų tarnybą, mieli kunigai, Viešpats pasiekia sielas, per mus jas moko, sergėja ir veda. Šventasis Augustinas komentuo-damas Jono evangeliją sako: „Ganyti Viešpaties kaimenę reiškia rodyti meilę“ (*Tractatus in Ioannis Evangelium* 123, 5): štai išventintojo Dievo tarnautojo aukščiausia elgesio norma – besąlygiška meilė, tokia kaip Gerojo Ganytojo, kupina džiaugsmo, atvira visiems, dėmesinga artimiems ir besirūpinanti nutolusiaisiais (plg. Augustinas. *Discorso* 340, 1; *Discorso* 46, 15), švelni silpniausiems, mažiausiems, prarastiesiems, nusidėjėliams, kad padrašinančiais vilties žodžiais apreikštų begalinį Dievo gailestingumą (plg. Augustinas. *Lettera* 95, 1).

Nors ši pastoracinė užduotis remiasi sakramentu, jos veikmingumas vis dėlto nėra nepriklausomas nuo kunigo asmeninio gyvenimo. Norint būti ganytoju pagal Dievo širdį (plg. *Jer* 3, 15), reikia gilaus išsiskynimo gyvoje draugystėje su Kristumi, ne tik proto, bet ir laisvės bei valios, aiškaus su kunigo šventimais gautos tapatybės suvokimo, besąlygiško pasirengimo jam patikėtą kaimenę vesti ten, kur nori Viešpats, o ne ten, kur pačiam atrodo tinkamiau ar lengviau. Tai pirmiausia reikalauja nuolatinio ir vis didesnio pasirengimo leisti, kad pats Kristus vadovautų kunigiškajai kunigo egzistencijai. Juk nė vienas iš tiesų negebės ganyti Kristaus kaimenės, jei nebus labai ir tikrai klusnus Kristui ir Bažnyčiai, mat tautos nuolankumas kunigo atžvilgiu priklauso nuo kunigo nuolankumo Kristaus atžvilgiu; dėl šios priežasties pastoracinės tarnybos pagrindą sudaro asmeninis ir nuolatinis susitikimas su Viešpačiu, jo gilus pažinimas, savo valios darymas panašios į Kristaus valią.

Pastaraisiais dešimtmečiais būdvardis „pastoracinis“ dažnai vartotas tarsi kaip priešprieša sąvokai „hierarchinis“, panašiai priešpriešinant aiškinta ir „bendrystės“ idėja. Čia gali būti naudinga glausta pastaba apie žodį „hierarchija“, kuriuo tradiciškai vadinama sakramentinė valdžios struktūra Bažnyčioje, besiremianti trimis Šventimų sakramento pakopomis: episkopatu, kunigi-

ja ir diakonatu. Viešojoje nuomonėje, turint prieš akis „hierarchinę“ tikrovę, vyrauja pavaldumo elementas ir teisinis elementas; todėl daugeliui atrodo, kad hierarchija prieštarauja pastoraciniam lankstumui bei gyvumui, taip pat evangeliniam nusižeminimui. Tai neteisingas hierarchijos supratimas, nulemtas istorijoje pasitaikiusio piktnaudžiavimo valdžia ir karjerizmo, o tai būtent yra piktnaudžiavimas ir nekyla iš „hierarchinės“ tikrovės pačios būties. Visuotinai manoma, kad „hierarchija“ visada susijusi su viešpatavimu (*dominium*) ir todėl neatitinka Bažnyčios, vienybės Kristaus meilėje tikrosios prasmės. Kaip minėjau, toks aiškinimas klaidingas, pagimdytas istorijos raidoje pasitaikiusių piktnaudžiavimų ir neatitinka tikrosios to, kas yra hierarchija, reikšmės. Pradėkime nuo paties žodžio. Paprastai sakoma, kad žodis „hierarchija“ reiškias „šventasis viešpatavimas“, tačiau tai ne tikroji reikšmė. Tikroji yra „šventosios ištakos“, tai yra: ši valdžia kyla ne iš žmogaus, bet iš šventybės, iš sakramento; tad asmuo pajungiamas pašaukimui, Kristaus slėpiniui, padaromas Kristaus tarnu, ir tik kaip Kristaus tarnas gali valdyti, vadovauti per Kristų ir su Kristumi. Todėl tas, kuris įžengia į sakramento šventąjį luomą, nėra autokratas, bet įžengia į naują klusnumo Kristui santykį: jis susijęs su Juo bendrystėje su kitais šventojo luomo, kunigijos, nariais. Taip pat popiežius – visų kitų ganytojų ir Bažnyčios bendrystės atramos taškas – negali daryti, ką užsimano; priešingai, popiežius yra klusnumo Kristui, jo į *regula fidei*, į Tikėjimo išpažinimą sutrauktam žodžiui sergėtojas ir privalo būti klusnus Kristui ir jo Bažnyčiai. Tad hierarchija apima trejopą sąsają: pirmiausia su Kristumi ir Viešpaties Bažnyčiai nustatyta tvarka, paskui su kitais ganytojais Bažnyčios bendrystėje ir galiausiai su atskirais Bažnyčios plotmėje patikėtais tikinčiaisiais.

Dabar tampa aišku, kad bendrystė ir hierarchija ne prieštarauja viena kitai, bet viena kitą sąlygoja. Jos drauge yra viena vienintelė tikrovė (hierarchinė bendrystė). Ganytojas yra ganytojas per tai, kad jis kaimenei vadovauja, ją sergėja ir kartais sutrukdo jai išsibarstyti. Be aiškaus ir nedviprasmiškai antgamtinio požiūrio kunigo užduotis valdyti tampa nesuprantama. O jei ji remiasi tikra meile kiekvieno tikinčiojo išganymui, ypač vertinga bei reikalinga yra ir mūsų laikais. Kai siekiama tikslo perteikti Kristaus žinią ir žmones vesti į išganingą susitikimą su Kristumi, idant jie turėtų gyvenimą, užduotis vadovauti įgyja pavidalą tarnystės, įgyvendintinos visą save atiduodant kaimenės gausinimui, tiesa ir šventumu dažnai plaukiant prieš srovę ir atmenant, kad didesnis turi tapti mažesniu, vadovaujantis – patarnautoju (plg. *Lumen gentium*, 27).

Iš kur kunigas šiandien galėtų semtis jėgų vykdyti savo tarnybą ištikimybės Kristui ir Bažnyčiai bei visiško atsidavimo savo kaimenei dvasia? Atsakymas tik vienas: iš

Kristaus, Viešpaties. Jėzus valdo ne viešpataudamas, bet kukliai ir kupinas meilės tarnaudamas, mazgodamas kojas, o Kristus karališkoji valdžia visatoje nėra žemiškas triumfas, jos viršūnė – Kryžiaus medis, virtęs pasaulio teismu ir atramos tašku vykdyti valdžiai, kurios tikroji išraiška yra pastoracinė meilė. Šventieji, o tarp jų ir šventasis Jonas Marija Vianėjus, su meile ir pasiaukojimu imdavosi užduoties rūpintis jiems patikėta Dievo tautos dalimi ir pasirodė esą tvirti ir ryžtingi vyrai, puoselėjantys vienintelį tikslą skatinti tikrąją sielų gerovę, gebantys apmokėti savo asmeniu iki pat kankinystės, kad išliktų ištikimi Evangelijos tiesai ir teisingumui.

Brangūs kunigai, „ganykite jums patikėtą Dievo kaimenę ne iš prievartos, bet su noru, <...> kaip kaimenės pavyzdys“ (1 Pt 5, 2–3). Nebijokite kiekvieną Kristaus jums patikėtą brolių ir seserį vesti būdami tikri, jog kiekvienas žodis ir elgesys, kylantys iš klusnumo Dievo valiai, duos vaisių; mokėkite gyventi brangindami kultūros, į kurią esate įterpti, privalumus ir pripažindami jos ribas, kupini tikrumo, jog Evangelijos skelbimas yra didžiausia tarnystė žmonėms. Juk šiame žemiškajame gyvenime nėra didesnio gėrio už žmonių vedimą Die-

vop, tikėjimo budinimą, žmonių traukimą iš inercijos bei nevirties, kurstymą vilties, kad Dievas arti ir vadovauja asmeninei istorijai bei pasaulio istorijai: galiausiai tokia yra gilioji ir galutinė Viešpaties mums patikėtos užduoties valdyti prasmė. Turima galvoje pareiga tikinčiuosiuose ugdyti Kristų tuo šventinimu, kurio esmė – kriterijų, vertybių skalės ir nuostatų apgrėžimas, idant Kristus galėtų gyventi kiekviename tikinčiajame. Šventasis Paulius taip apibendrina savo pastoracinę veiklą: „Mano vaikeliai, kuriuos aš ir vėl su skausmu gimdau, kol jumyse išryškės Kristaus atvaizdas“ (Gal 4, 19).

Brangūs broliai ir seserys, norėčiau pakviesti jus mels-tis už mane, Petro įpėdinį, kuriam tenka ypatinga užduotis valdyti Kristaus Bažnyčią, taip pat už visus savo vyskupus ir kunigus. Melskitės, kad mes mokėtume priimti visas mums patikėtos kaimenės avis, įskaitant ir pražuvusias. Jus, kunigai, nuoširdžiai kviečiu į Kunigų metų užbaigimo iškilmes birželio 9, 10 ir 11 d. čia, Romoje: apmąstysime atsivertimą ir misiją, Šventosios Dvasios dovanas ir ryšį su Švenčiausiąja Mergele Marija ir, palaikomi visos Dievo tautos, atnaujinsime savo kunigiškuosius įžadus. Dėkoju!

Devintinių iškilmė

Kaunas

Birželio 6 d. sekmadienį, švenčiant Švč. Kristaus Kūno ir Kraujo iškilmę, Kaune surengta tradicinė Devintinių procesija su Švč. Sakramentu prasidėjo Eucharistijos pagarbinimu Įgulos bažnyčioje, paskui tęsėsi Laisvės alėja bei Vilniaus gatve Arkikatedros link. Procesijoje dalyvavo miesto parapijose tarnaujantys kunigai, Kauno kunigų seminarijos klierikai, pašvęstojo gyvenimo seserys, daugybė miesto tikinčiųjų iš miesto parapijų bei rektoratų su savo vėliavomis, universitetų, katalikiškųjų mokyklų bendruomenių atstovai. Giedojo Arkikatedros, Jėzuitų ir Vytauto Didžiojo rektoratų ir kt. chorai. Procesijos tvarką palaikė jaunieji savanoriai.

Procesijos pradžioje buvo nešamos popiežiaus, arkivyskupijos, LEK vėliavos. Švč. Sakramentą nešė, o paskui iškilmingai Eucharistijos liturgijai Arkikatedroje bazilikoje vadovavo Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas.

Procesijos dalyviai keturis kartus sustojo pagarbinti Eucharistinio Jėzaus prie altorėlių, kurie, kaip ir kasmet, iš anksto buvo parengti prie Įgulos bažnyčios, „Aušros“ gimnazijos, istorinės prezidentūros, arkivys-

kupijos Jaunimo centro. Altorėlius puošė Įgulos rektorato tikintieji bei „Ažuolo“, Juozo Urbšio katalikiškųjų vidurinių ir Jėzuitų gimnazijos bendruomenės. Sustojus prie altorėlių Dievo žodį giedodami skelbė ir trumpas homilijas sakė mons. Artūras Jagelavičius, kun. Kęstutis Kėvalas, kun. Evaldas Vitulskis, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS.

Procesijos dalyviai, viešai paliudiję krikščioniškąjį tikėjimą ir ištikimybę Jėzui, pasilikusiam su žmonėmis Eucharistijos slėpinyje, atėjo į Arkikatedrą baziliką, kur, Viešpačiui sugiedojus padėkos himną „Tave, Dieve, garbinam“ ir pagarbinus Švč. Sakramentą, prasidėjo iškilminga Eucharistijos liturgija. Jai vadovavo vysk. J. Ivanauskas, koncelebravo procesijoje dalyvavę kunigai. Vysk. J. Ivanauskas per pamokslą visų mintis kreipė į Eucharistiją – ypatingą ir išskirtinę Jėzaus dovaną. „Švenčiame Švč. Kristaus Kūno ir Kraujo liturginę iškilmę. Šia švente Bažnyčia ypatingu būdu teikia garbę Kristui, kuris yra vienintelis kelias pas Tėvą, ir kartu dėkoja už jo buvimą su mumis, jo pasilikimą Eucharistijoje“, – sakė ganytojas. Jis pabrėžė, jog ši šventė išskirtinė – ja dėkojama Dievui už tą nuostabų stebuklą, kuriam apsakyti, pasak šv. Jono, neužtektų žmogaus proto, išminties ir žodžių. Betgi, pasak ganytojo, žmogaus širdis, būdama atvira Dievui, gali peržengti savo supratimo ribotumą tikėjimu. „Mums svarbu, kad ir

savo gyvenimo kelionę suvoktume kaip procesiją su Kristumi ir pas Kristų – pabrėžta homilijoje. Eucharistija tampanti ypatinga dovana tada, kai gyvenimo iššūkiai sutinkami pasistiprinus ją ir Dievo žodžiu.

Eucharistijos liturgijos pabaigoje prieš suteikiant ganytojišką palaiminimą, atskiras palaiminimas ir padėka (taip pat ir susirinkusiųjų plovimai) švenčiant Tėvo dieną buvo skirti dieviškąją šviesą savo šeimose skleidžiantiems tėvams.

Kryžių kalnas, Šiauliai

Devintinių išvakarėse, birželio 5-ąją, Šiaulių vyskupijoje Lietuvos katalikų moterų sąjungos Šiaulių skyrius surengė piligriminį žygį į Kryžių kalną. Žygis prasidėjo 16 val. nuo Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus katedros, žygeiviams vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Didelę eiseną sudarė įvairaus amžiaus pilgrimai – Šiaulių katalikiškųjų mokyklų moksleiviai, jų tėvai, seneliai, mokytojai, būrys katalikų moterų ir kitų tikinčiųjų. Visi ėjo giedodami, meldamiesi rožinio malda; priartėjus prie Kryžių kalno, giedota Švč. Jėzaus Širdies litanija, giesmės Mergelei Marijai. Kelionės metu prie piligrimų prisidėjo vis naujų žygeivių. Dar didesnis tikinčiųjų būrys juos pasitiko Kryžių kalno prieigose.

19 val. šalia Šventajam Tėvui Jonui Pauliui II pastatytos koplyčios prasidėjo šv. Mišios, kurias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Šeimos centro kapelionas kunigas Tadas Rudys, Šiaulių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos klebonas mons. Vytautas Kadys. Dar trys Šiaulių katedros kunigai buvo pasirengę klausyti išpažinčių. Šv. Mišių auka, kaip paaiškino ganytojas, buvo skirta už vaikus, kad jie būtų saugūs, kad motinos ir tėvai leistų jiems ateiti į pasaulį; taip pat už tuos žmones, kurie yra nelaimingi, nes įžeidė vaikus, įskaudino juos, vienai ar kitaip išnaudojo, sugadino jų gyvenimą, ateitį.

Vyskupas pamokslą siejo su Devintinių Evangelija, lygindamas apie Kristų susibūrusią minią su šios dienos pilgrimais, besimeldžiančiais už vaikus ir jų ateitį. „Pamaitins mus Išganytojas Gyvąja Duona, nužengusia iš dangaus, nes Jėzus yra mūsų maistas. Viešpats apaštalams sako: „Jūs duokite jiems valgyti!“ Matot, apaštalai, – kalbėjo vyskupas Eugenijus Bartulis, kreipdamasis į kunigus, – ką mums reikia daryti? Mums reikia duoti dvasinio maisto žmonėms, nes be jo daugybė žmonių badauja ir miršta dykumoje. Kas žemiškoje kelionėje neturi dvasinio maisto, kas nepažino Gyvenimo Davėjo, tas yra alkanas, piktas, žiaurus... Todėl reikia dalyti dvasinę duoną visiems, nes dėl to mes ir gyvename.“ Šiaulių vyskupas džiaugėsi, kad tą dieną, birželio 5-ąją, prie Kryžių kalno susirinkusią minią Viešpats pamaitins ne tik keliais kepalėliais duonos ar žuvimis, bet ir pačiu savimi.

Birželio 5-osios vakarą Kryžių kalne vyskupas E. Bartulis ragino melstis prisimenant ir negimusius vaikus, ir tuos, kurie itin stokoja tėvų globos ir meilės, kad kuo mažiau būtų nelaimingų, tėvų meilės nepatiriančių vaikų, kad kiekvienas tėvas ir motina jaustų atsakomybę už pašauktą kūdikį, maža to – kad jį paruoštų žemiškojo gyvenimo kelionei, o ypač – dangiškajam gyvenimui.

Birželio 6-ąją, sekmadienį, Šiauliuose švęsta Švenčiausiojo Kristaus Kūno ir Kraujo iškilmė buvo viena iš labiausiai įsimenančių per visą Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dvidešimtmetį ir tryliką Šiaulių vyskupijos gyvavimo metų jau vien dėl to, kad šiemet mieste organizuotos net dvi Devintinių procesijos.

Paskyrimai Kauno arkivyskupijoje

Kun. Romualdai Ramašauskui atšaukiamas leidimas darbu kariuomenės ordinariate.

Kun. Ričardas Birbilas atleidžiamas iš Vandžiogalos klebono pareigų ir skiriamas Gudžiūnų parapijos klebonu.

Kun. Kazys Gražulis atleidžiamas iš Pašilės ir Pabaisko parapijų klebono pareigų ir skiriamas Rumšiškių parapijos klebonu.

Kun. Rimantas Laniauskas atleidžiamas iš Balninkų ir Lyduokių parapijų klebono pareigų ir skiriamas Pašilės ir Pabaisko parapijų klebonu.

Kun. Virgilijus Rutkūnas atleidžiamas iš Eržvilko ir Vadžgirio parapijų klebono pareigų ir skiriamas Šventybrasčio ir Apytalaukio parapijos klebonu.

Kun. Alvidas Čiūras atleidžiamas iš Šventybrasčio parapijos klebono pareigų.

Kun. Artūras Stanevičius atleidžiamas iš Apytalaukio parapijos klebono pareigų.

Kun. Mindaugas Smetonis atleidžiamas iš Ukmergės Šv. Petro ir Povilo parapijos vikaro pareigų ir skiriamas Eržvilko ir Vadžgirio parapijų klebonu.

Kun. Ladislovas Baliūnas SJ skiriamas Balninkų ir Lyduokių parapijų klebonu.

Kun. Egidijus Periokas atleidžiamas iš Rumšiškių parapijos klebono pareigų ir skiriamas Skirsnemunės ir Šimkaičių parapijų klebonu.

Kun. Audrius Giedraitis atleidžiamas iš Skirsnemunės ir Vadžgirio parapijų klebono pareigų ir skiriamas Ukmergės Šv. Petro ir Povilo parapijos altaristu-vikaru su teise laiminti santuokas.

Kun. Juozas Čičirka atleidžiamas iš Gudžiūnų parapijos klebono pareigų ir skiriamas Viduklės parapijos rezidentu.

Kun. Albinas Graužinis atleidžiamas iš Labūnavos parapijos klebono pareigų ir skiriamas Šančių parapijos altaristuvikaru su teise laiminti santuokas.

Kun. Gintaras Pūras skiriamas Vandžiolgalos ir Labūnavos parapijų klebonu.

Kun. Kastytis Šulčius atleidžiamas iš Panoterių, Bukonių ir Upninkų parapijų klebono pareigų ir skiriamas Jonavos Šv. Jokūbo parapijos vikaru su teise laiminti santuokas.

Kun. Audrius Mikitiukas skiriamas Bukonių ir Upninkų parapijų klebonu.

Kun. Vytautas Kazimieras Pesliakas atleidžiamas iš Panoterių parapijos altaristo pareigų ir skiriamas Panoterių parapijos klebonu.

Kun. Kęstutis Genys atleidžiamas iš Kauno Švč. Jėzaus Širdies parapijos vikaro pareigų ir skiriamas Kauno kunigų seminarijos prefektu.

-Kn-

Diakono šventimai

Gegužės 15 d. Panevėžio katedroje į diakonus buvo įšventintas Elko kunigų seminarijoje (Lenkija) studijaujantis Panevėžio vyskupijos klierikas **Vitalijus Kodis**. Diakono šventimuose dalyvavo minėtos seminarijos rektorius kun. dr. Karol Bujnowski, Vilniaus arkivyskupijos kunigai: prof. dr. Andrius Narbekovas, Arūnas Kesilis bei Vaclav Volodkovič, Panevėžio vyskupo generalvikaras kun. Tomas Skrudupis, Panevėžio vyskupijos kurijos kancleris kun. Eugenijus Troickis, visi Panevėžio vyskupijos klierikai, šventinamojo Vitalijaus šeimos nariai ir giminės, gausus tikinčiųjų būrys.

Diak. Vitalijus Kodis, civilinės teisės bakalauras, toliau tęs studijas Elko seminarijoje, o vasarą grįš į Panevėžio vyskupiją atlikti pastoracinės praktikos.

-P-

Pirmą kartą į procesiją pietiniame miesto mikrorajone pakvietė ir Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios klebonas, Šiaulių dekanas mons. Vytautas Kadys. Procesija prasidėjo po šv. Mišių. Švenčiausiasis neštas Dainų gatve, Pėsčiųjų bulvaru. Pirmoji stotelė buvo įrengta prie „Romuvos“ gimnazijos, antra ir trečia – bulvare, ketvirta – jau pačioje bažnyčioje. Procesiją rengė naujos Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios klebonas V. Kadys, o jam talkino tikybos mokytojai bei Dainų mikrorajono bendruomenė.

Svarbiausioji miesto procesija iš Šv. Jurgio bažnyčios į Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus katedrą buvo tikrai ne mažesnė. Kristaus Kūno ir Kraujo iškilmė prasidėjo Šv. Jurgio bažnyčioje irgi šv. Mišiomis. Jose dalyvavo ir Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, kukliai užėmęs savo vietą klausykloje, prie kurios tuoj pat išsirikiavo nemaža eilė tikinčiųjų.

Sakydamas jaudinantį pamokslą gausiai į šimtametę Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčią susirinkusiems žmonėms parapijos klebonas Egidijus Venckus kvietė visus dalyvauti Devintinių procesijoje. „Nešdamas kryžių į Golgotos kalną Viešpats buvo vienas šioje procesijoje, – kalbėjo klebonas E. Venckus. – Dabar Šiaulių gatvėmis Jis gali eiti kartu su minia tikinčių žmonių, nes ką didesnio už Kristų, pažadėjusio būti su mumis iki gyvenimo pabaigos, gali turėti žmogus?“

Į Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus katedrą Švč. Sakramentas buvo nešamas centrinėmis Šiaulių miesto gatvėmis. Prie specialiai įrengtų altorėlių buvo skaitomos Evangelijos ištraukos. Visą kelią, vadovaujant Šv. Jurgio parapijos choristams, buvo giedama ir garsiai meldžiamasi. Katedros šventoriuje procesiją pasitiko klebonas Remigijus Čekavičius. Šv. Mišiose, kurias aukojo vyskupas Eugenijus Bartulis su kitais Šiaulių kunigais, jis pirmiausia dėkojo kunigams, procesijos dalyviams ir visiems tikintiesiems, kurie atrado laiko pagarbinti Viešpatį būdami su Juo ne tik sakralinėje bažnyčių erdvėje. „Miestas neturi didesnės šventės, kaip tąją, kurios metu miesto gatvėmis eina pats Viešpats Dievas, ir eina be mažiausio triukšmo“, – savo pamoksle sakė vyskupas Eugenijus Bartulis, primindamas, kad Dievo teikiamos Gyvenimo Duonos nenusipirksi jokiaje „Maximoje“. Šiaulių ganytojas taip pat kalbėjo ir apie pirmąjį birželio sekmadienį švenčiamą Tėvo dieną. „Kiek praleidote laiko su savo šeimos nariais, kiek kartų buvote stipriausiu savo šeimos medžiu, į kurį patikimai galėjo atsiremti visa jūsų šeima?“ – klausė vyskupas katedroje susirinkusių tėvų ir linkėjo, kad kiekvieno tėvo gyvenimas būtų pažymėtas meilės, gerumo, ištikimybės ir šventumo.

-kait, lz-

Kardinolo V. Sladkevičiaus mirties 10-ųjų metinių paminėjimas

Gegužės 30-ąją, švenčiant Švč. Trejybės liturginę iškilmę, Kauno arkikatedroje bazilikoje vidurdienio šv. Mišiose malda paminėtos ir kardinolo Vincento Sladkevičiaus mirties 10-osios metinės. Kardinolas V. Sladkevičius MIC iškeiliavo pas Viešpatį 2000 m. gegužės 28 d., Lietuvos II Eucharistinio kongreso išvakarėse. Palaidotas Kauno arkikatedros bazilikos Švč. Sakramento koplyčioje. Šv. Mišių maldoje buvo paminėtas ir buvęs Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštališkasis administratorius vyskupas Juozapas Matulaitis-Labukas, 1979 m. gegužės 28 d. palaidotas Šiluvos bazilikos šventoriuje.

Šv. Mišioms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius, koncelebravo prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, kun. Virginijus Birjotas.

„Švč. Trejybės, Dievo – Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vardu esame pakrikštyti ir pasiūsti į savo tikėjimo kelionę, kad joje būtume ištikimi Dievo liudytojai“, – per pamokslą sakė arkiv. S. Tamkevičius, drauge prisimindamas ir kardinolą V. Sladkevičių, puikų tikėjimo liudytoją. „V. Sladkevičius ne tik kardinolas, bet pirmiausia didis tikėjimo žmogus, kuriam triasmėnis Dievas visuomet buvo jo gyvenimo pradžia ir pabaiga“, – pabrėžė ganytojas, atkreipdamas dėmesį į nepaprastą kardinolo buities kuklumą – niekas šiam Dievo vyrui neužstodavęs Viešpaties, jam mažiausiai rūpėję medžiaginiai dalykai. Arkivyskupas priminė kardinolo, tuomet jauno kunigo, darbą Kauno kunigų seminarijoje, kur jis spinduliuote spinduliavo tikėjimą, mokė būti kunigais, kaip pats mėgdavo sakyti, pagal Jėzaus mintį ir širdį. Net sovietinei valdžiai ištrėmus ką tik vyskupu konsekruotą V. Sladkevičių toliau nuo savo ganomųjų – į Nemunėlio Radviliškį pačiame Latvijos pasienyje, iš jo daugelis sėmėsi dvasios ir jėgų atlikti savo misiją. Dvylika nepriklausomybės metų kardinolui irgi nebuvo lengvi ne tik dėl senatvės – juo daug kas kaip vėliava bandydavo prisidengti. Pasak arkiv. S. Tamkevičiaus, kardinolas V. Sladkevičius, iš Švč. Jėzaus Širdies mokėsi gerumo, visus bandė apdovanoti dieviška šviesa ir likti ištikimas savo jaunystėje pasirinktam keliui, ir tik Dievas „buvo didžiausias jo gyvenimo tikslas ir siekinys, į kurį ėjo be jokių kompromisų“.

Šv. Mišių pabaigoje prie kard. V. Sladkevičiaus kapo Švč. Sakramento koplyčioje buvo sugiedotas *Viešpaties angelas*. Kardinolo atminimas pagerbtas ir agape jo memorialiniame bute-muziejuje.

-kait-

VDU Katalikų teologijos fakultetas šventė dvidešimtmetį

Gegužės 20 d. VDU Katalikų teologijos fakultete (KTF) fakulteto veiklos 20-mečiui paminėti vyko respublikinė mokslinė konferencija „Katalikų teologijos fakulteto reikšmė Lietuvos mokslui ir kultūrai“. Konferencijos išvakarėse BNS žinių agentūroje buvo surengta spaudos konferencija. Joje į klausimus atsakinėjo KTF dekanas dr. Benas Ulevičius, buvęs ilgametis dekanas prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS ir Studentų mokslinės draugijos (SMD) pirmininkas Gabrielius E. Klimentas.

Konferencijos pradžioje KTF didysis kancleris arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius pasveikino jos dalyvius ir padėkojo visiems – atkūrusiems fakultetą ir kuriantiems jį toliau – dekanams, dėstytojams ir studentams. Ganytojas taip pat padėkojo VDU rektoriams už glaudų bendradarbiavimą. Fakulteto bendruomenę sveikino Šventojo Sosto atstovas, apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi, LR krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas. VDU rektorius prof. Zigmas Lydeka įteikė apdovanojimus dėstytojams ir darbuotojams, dirbantiems fakultete daugiau nei 10 metų. Konferencijoje dalyvavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, buvęs VDU rektorius Vytautas Kaminskas ir daug kitų garbių svečių, fakulteto absolventai, studentai bei Trečiojo amžiaus universiteto atstovai. Vėliau trijuose plenariniuose posėdžiuose buvo perskaityta 17 pranešimų, kuriuose atsiskleidė KTF istorija, mokslo kryptys, ateities viltys. Visi pranešimai bus išspausdinti atskiru leidiniu.

Konsekruota bažnyčia

Gegužės 30 d., per Švč. Trejybės iškilme, konsekruota nauja saleziečių Šv. Jono Bosko bažnyčia Vilniuje. Iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo kard. A. J. Bačkis. Šventėje kartu dalyvavo Telšių vysk. Jonas Boruta SJ, apaštališkasis nuncijus Luigi Bonazzi ir gausi brolių saleziečių bendruomenė. Bažnyčios konsekracijos iškilme sutapo su Lazdynų parapijos įsteigimo dvidešimtmečiu. Bažnyčia buvo pavadinta kunigo J. Bosko vardu, tad iškilmingos procesijos pradžioje buvo įneštos šio šventojo relikvijos, kaip jo tikro buvimo tarp mūsų ženklas. Į šventę įsitraukė visa parapijos bendruomenė, dalyvavo visi parapijos chorai. Aukojimo metu atnašas nešė visų parapijos mokyklų mokiniai. Kard. A. J. Bačkis per konsekraciją kalbėjo: „Parapija nėra tik pastatas, o gyva Bažnyčia. Kunigai, sekantys šventojo Don Bosko pavyzdžiu, pasižymi ypatingu dėmesiu jaunimui. Viliuosi, kad ši parapija bus kaip šaltinis, iš kurio ištrykš amžinasis vanduo.“ Po konsekracijos iškilmės šalia bažnyčios vyko parapijos vaikų padėkos koncertas, agapė, buvo pristatyti prisidėję prie bažnyčios statybos geradariai ir kunigai, dvidešimt metų kūrę parapijos bendruomenę.

Pirmieji saleziečiai į Vilnių atvyko dar 1924 m. rugpjūčio 15 d. Vyskupui Jurgui Matulaičiui leidus, jiems buvo perduota Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia ir Amatų mokykla su internatu, esantys Gerosios Vilties gatvėje. Per karą, Lietuvą užėmus vokiečiams, mokykla nustojo veikti, vėliau buvo sovietų nacionalizuota, o likę saleziečiai kiek galėdami darbavosi parapijose. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, saleziečiai grįžo į Vilnių. Švč. Širdies bažnyčios negalėdami atgauti, Lazdynų mikrorajono parapijiečių prašymu, pradėjo čia kurti bendruomenę. Pradžioje pamaldos iš Švč. Jėzaus Širdies bažnytėlės persikėlė į Lazdynų mokyklą, o šiltaisiais metų mėnesiais šv. Mišios būdavo aukojamos pievoje, prie kryžiaus, toje vietoje, kur dabar stovi bažnyčia. Saleziečių namų ir koplyčios statyba pradėta 1993 m.,

o baigta 1995 m. gruodį. 1996 m. pradėta statyti Šv. Jono Bosko bažnyčia, kurią suprojektavo architektas Vytautas Edmundas Čekanauskas. 2000 m. Piemenėlių šv. Mišios aukotos jau bažnyčioje. Bažnyčia baigta statyti 2004 m. Altorių suprojektavo du menininkai kunigai saleziečiai – dvyiniai iš Krokuvos kun. Leszekas ir Robertas Kruczekai. Barreljefe kun. J. Bosko rodo Jėzų ant kryžiaus ir kviečia jaunimą pas jį ateiti.

-rž-

Parama rengimo santuokai programai

2010 m. gegužės 3 d. Lietuvos šeimos centras pasirašė su Lietuvos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija sutartį dėl projekto „Rengimo santuokai tobulinimas Lietuvos šeimos centruose“ įgyvendinimo. Šiam projektui (NVOŠG1-1) įgyvendinti Socialinės apsaugos ir darbo ministerija skyrė 59 930 Lt. Dalis lėšų bus panaudota metodinei medžiagai „Gairės vedėjams“ parengti spaudai ir leidybai, ryšių paslaugoms bei kanceliarinėms prekėms. Didžioji projekto sąmatos dalis (47 782 Lt) skirta Sužadėtinių rengimo santuokai programai vykdyti vyskupijų šeimos centruose. Tai tikrai didelė parama šeimos centrams stengiantis tobulinti ir atnaujinti Sužadėtinių rengimo santuokai programą visoje Lietuvoje.

-dl-

Konferencija apie šeimą ir darbą

Birželio 1 d. Kauno kolegijoje Lietuvos Caritas ir Kauno kolegijos Socialinio darbo katedros darbuotojai surengė mokslinę praktinę konferenciją „Šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas šiuolaikinėje visuomenėje“, skirtą Kauno kolegijos Sveikatos priežiūros fakulteto devyniasdešimtmečiui ir Tarptautinei vaikų gynimo dienai paminėti. Plenarinis posėdis, vykęs Kaune, transliuotas į Panevėžį, Marijampolę bei Druskininkus. Konferencijos dalyvius pasveikino Kauno arkivyskupo augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Lietuvos Caritas direktorius kun. Robertas Grigas, Kau-

Pirmajam posėdžiui tema „Katalikų teologijos fakultetas: istorija ir perspektyvos“ pirmininkavo kan. prof. Kęstutis Žemaitis ir doc. dr. Vida Dau-girdienė. Bažnytinės teisės katedros vedėjas prel. prof. V. S. Vaičiūnas OFS apžvelgė dvidešimties metų fakulteto istoriją ir pateikė absolventų skaičius: 1882 bakalaurai, 201 magistras ir 7 mokslo daktarai. „Kiekvieno universiteto pašaukimas yra jo progresyvus originalumas, kuris tarnauja humanistinėms vertybėms. Einant tuo keliu, universitetas atidaro duris ir teologiniam mąstymui. 1990 m. atkurto Vytauto Didžiojo universiteto vadovybė kreipėsi į tuometinį Kauno ordinarą ir Kauno teologijos fakulteto didįjį kanclerį kardinolą Vincentą Sladkevičių, kad jis leistų atkurti Teologijos-filosofijos fakultetą VDU. Leidimas buvo gautas vasario pabaigoje ir pavasarį priimti pirmieji studentai bei laisvieji klausytojai. Pirmieji dėstytojai buvo dekanas kun. prof. dr. Viktoras Butkus, kun. doc. V. S. Vaičiūnas, kun. doc. Pranciškus Tamulevičius, kun. doc. Algimantas Kajackas, teol. lic. Faustas Jončys, teol. lic. Romualdas Grucė“, – prisiminė ilgametis fakulteto dekanas prel. V. S. Vaičiūnas. Jis išvardijo dėstytojus, kurie atvykdavo dėstyti į fakultetą iš užsienio valstybių. Buvo pareikšta padėka už pagalbą kuriant biblioteką ir remiant fakultetą materialiai ir dvasiškai. Prelatas apžvelgė svarbius fakulteto raidos etapus: skaityklos atidarymą, mokslinio žurnalo „Soter“ patvirtinimą Lietuvos mokslo taryboje, fakulteto padalinių Kretingoje ir Marijampolėje gyvavimą, naujųjų fakulteto rūmų atidarymą, Katalikiškųjų studijų kongregacijos Vatikane atstovų vizitaciją. Pranešimas baigtas žodžiais: „Katalikų teologijos fakultete studijuoja daug pasauliečių ir dvasininkų, kurie geba teologijos žinias pritaikyti modernioje visuomenėje bei nešti Gerąją Naujieną ir krikščioniškąją tiesą į pasaulį.“

Teologijos katedros vedėjas kun. prof. Andrius Narbekovas pranešime „Teologija šiandienos tikėjimo ir mokslo konflikte“ sakė, kad mokslas ir tikėjimas neprieštarauja vienas kitam, jie gali bendradarbiauti, o problemos kyla tada, kai mokslas iškeliamas į religijos lygmenį arba religingi žmonės neadekvačiai aiškina mokslo dalykus. KTF dekanas dr. B. Ulevičius pranešime „Katalikų teologijos fakultetas Bažnyčios poreikių kontekste“ atskleidė teologijos ir religinio švietimo unikalumą humanitarinių mokslų kontekste bei supažindino su fakulteto dabartimi, artimiausiais planais. Pasak jo, dabar fakultete studijuoja motyvuoti studentai, kurie stojimo į aukštąją mokyklą anketoje teologiją yra pasirinkę pirmąja specialybe.

Antrajam posėdžiui tema „Katalikų teologijos fakulteto mokslinė veikla“ pirmininkavo kun. prof. dr. Romualdas Dulskis ir dr. Aušra Eidukaitytė. Pranešimus apie fakulteto mokslo kryptis ir laimėjimus skaitė Religijos mokslų katedros vedėjas prof. dr. Eugenijus Danilevičius, Lietuvos Katalikų Bažnyčios istorijos centro direktorius prof. habil. dr. Alfonsas Motuzas, Santuokos ir šeimos studijų centro mokslinė darbuotoja doc. dr. Birutė Obelenienė. VDU kapelionas, KTF doktorantas kun. Simas Maksvytis apžvelgė akademinės sielovados siekius ir iššūkius. Doc. Lina Šulcienė pranešime „Katalikų teologijos fakultetas – metafizinio mąstymo sala Lietuvoje“ gvildeno tiesos šiuolaikiniame filosofiniame diskurse problematiką. Ji pabrėžė, kad Katalikų teologijos fakultetas yra atrama visiems Lietuvoje dirbantiems krikščionims filosofams.

Dr. Faustas Jončys apžvelgė teologijos mokslo istoriją Lietuvoje nuo pirmosios 1570 m. įkurtos Jėzuitų kolegijos iki šių dienų. Aptariamą istorinį laikotarpį prelegentas suskirstė į šešis etapus. Vilniaus akademiją, tapusią pirmuoju Lietuvos universitetu, jis pavadino fakulteto pramote, nes pradžioje

jame buvo tik du fakultetai: teologijos ir filosofijos. Vėliau Vilniaus dvasinė akademija ir 40 aukštųjų studijų studentų dėl istorinių aplinkybių su visa biblioteka buvo perkelti į Petrapilio dvasinę akademiją ir išliko ten iki pat bolševikų revoliucijos. Dr. F. Jončys pabrėžė, kad minėta akademija buvo Lietuvos teologų kalvė. Jos parengti magistrai bei mokslų daktarai, pasimokę Vakarų Europos universitetuose, tapo universitetinės teologijos Nepriklausomoje Lietuvoje branduoliu. Jų paskaitų klausė ir šiame atkurtajame fakultete dirbę dėstytojai. Tarpukario Lietuvos universitete, Teologijos-filosofijos fakultete, buvo 15 teologijos katedrų, studijuoti buvo priimami ir vaikinai, ir merginos, iš baigusiujų 360 absolventų santykis buvo 3 (vyrai) ir 1 (moteris). Leisti moksliniai žurnalai „Soter“ ir „Logos“. Pakviesta dėstyti ir fakulteto garbės daktarė Marija Pečkauskaitė (Šatrijos Ragana), tačiau būdama labai kukli atsisakė. Šeštasis etapas apima sovietinės okupacijos laikotarpį, kai fakultetas oficialiai buvo uždarytas, bet veikė Kauno kunigų seminarijoje.

Po pietų pertraukos trečiajam konferencijos posėdžiui tema „Studentai – ateitis ir viltis“ pirmininkavo KTF magistrantai Gabrielius E. Klimenka ir Živilė Matulevičienė. Keturių universitetų (VDU, KTU, VU, VPU) studentai pristatė savo mokslinius darbus.

Konferenciją vainikavo šv. Mišios. Liturgijai vadovavo prel. V. S. Vaičiūnas OFS, kartu koncelebravo Kauno kunigų seminarijos vadovybė, dvasios tėvai ir fakulteto dėstytojai kunigai. Homilijoje prelatas kalbėjo apie krikščioniškos bendruomenės, kurios didysis „rektorius“ yra pats Kristus, svarbą fakultete ir universitete. Homilijoje pabrėžta, kaip svarbu nešti meilės dvasią, sėti Evangelijos grūdą į kitų širdis, kad subręstų tie vaisiai, apie kuriuos mąstė pats Išganytojas. Kiekvieno kunigo, teologo ar tikinčio pasauliečio misija yra bent vieną žmogų laimėti Dievui ir amžinajam gyvenimui. Pasak prelato, esame įrankiai Dievo rankose, todėl mūsų širdis turi būti persmelkta maldos, pasišventimo ir pasiaukojimo, protas siekti studijų ir nuoširdaus darbo – ir tai tikrai duos vaisių, net jeigu iš karto patys jų nematome. Ilgameitis fakulteto dekanas linkėjo mylėti vienas kitą ir laikytis tos vienybės, į kurią kvietė pats Kristus – būti Lietuvos krikščioniškąja inteligentija.

Po šv. Mišių dvidešimtmečio šventė tęsėsi Katalikų teologijos fakulteto kieme. Iškilmingai atnešus jubiliejinį tortą, prasidėjo agapė. Šventės dalyviai turėjo galimybę spalvotomis kreidelėmis parašyti KTF skirtas mintis ir linkėjimus. Koncertavo krikščioniškos jaunimo grupės „Dikvaš“, „Bifurkacija“, „Aukštyn bures“, kuriose groja bei dainuoja ir KTF studentai.

-sam-

Kaišiadorių vyskupijos kunigų diena

Gegužės 12 d. Kaišiadoryse vyko vyskupijos kunigų diena – nuolatinio ugdymo susirinkimas. Pagrindinį pranešimą „Žiniasklaida ir nauji iššūkiai bei kunigo laikysena pastarojo meto iššūkio – pedofilijos skandalų Bažnyčioje akivaizdoje“ perskaitė kun. Alfonsas Kelmelis, Vievio parapijos klebonas.

Kalbėdamas apie žiniasklaidą prelegentas atkreipė dėmesį, jog Lietuvoje yra apie 40 sensacijų besivaikančių leidinių ir televizijos laidų, kurios nukreiptos į gana mažą auditoriją – 3 mln. gyventojų. Tam tikra prasme „vargas jiems ir mums“, mat jie bet kokia kaina stengiasi išgyventi, tad objektyvumas čia ne

no kolegijos vadovas dr. Mindaugas Misiūnas, Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos gerovės skyriaus atstovė. Buvo perskaityti 6 pranešimai apie dabartinę šeimos padėtį Lietuvoje, paramos galimybes, socialinio darbuotojo pasirengimą dirbti su šeima, apžvelgta skurdo problema. Doc. Eglė Laumenskaitė pranešime „Kaip suprantame darbą ir kaip – šeimą?“ pabrėžė tarpusavio santykių kūrimo šeimoje svarbą, nes funkciškai suprantama šeima tampa dar vienu darbu. VDU dėstytojas kun. Kęstutis Kėvalas aptarė Bažnyčios socialinį mokymą, kuriame labai svarbią vietą užima šeima, nes ji yra atsiradusi anksčiau negu valstybė. Po pietų keturiuose Lietuvos miestuose vyko darbas grupėse. Apžvelgta šeimų, auginančių mažamečius vaikus ar slaugančių savo sergančius šeimos narius namie, situacija, aptartos kylančios problemos bei galimybės jas spręsti.

-sam-

Parapinės katechezės aptarimas

Gegužės 26 d. vykusiame parapinės katechezės metų aptarime, kurį organizavo Vilkaviškio vyskupijos parapinės katechezės ir religinio švietimo centras, dalyvavo katechetai iš visų vyskupijos dekanatų. Po trumpos maldos centro koordinatorius kun. teol. lic. psich. mgr. Rytis Baltrušaitis kalbėjo apie tai, koks turėtų būti katechetas, katechezė ir kokią patirtį turime šiais klausimais. Susitikimo metu aptarta ir kokioji vieta skirtina katechezei vyskupijos parapijoje.

Aptarime dalyviai išsakė katechetų ir katechezės teigiamas puses, pasidalijo džiaugsmiais ir rūpesčiais. Apgailėstauta, jog dar vis yra nemažai problemų katechezės kelyje. Viena iš opiausių ta, kad tėvai mažai dėmesio skiria katechezei. Jie nori vaiką „sutvarkyti“, bet nepaiso pasirengimo sakramentams svarbos, dažnai ieško parapijų, kuriose mažiau reikalaujama, nors vyskupijoje jau keletas metų galioja bendra rengimo sakramentams sistema. Tai ženklas, kad katechezei ir katechizuojamiesiems būtina skirti dar daugiau laiko, maldos

norint, jog katechezė taptų pagrindinė kolona pastoracinėje veikloje. Antroje pasitarimo dalyje apžvelgtos programos, kuriomis vadovaujamosi katechizuojant vaikus. Katechetai išsakė savo nuomonę apie jas, išskėlė poreikį turėti bendrą rengimo Eucharistijos, Atgailos ir Sutvirtinimo sakramentams programą. Taip pat pasidžiaugta vyskupijoje jau trečius metus veikiančiu Parapinės katechezės ir religinio švietimo centru.

-lm-

Vaikų diena

Gegužės 22 d. Bagotosios parapijoje surengta Marijampolės dekanato vaikų diena „Laisvė – gyvybės alsavimas“ (Alfredas Delpas). Šventėje dalyvavo 73 vaikai su savo tėvais ar globėjais. Ji prasidėjo Bagotosios bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias aukėjo parapijos klebonas kun. Juozas Fakėjavas. Paskui visi pėsčiomis iškeliavo į kaimo sodybą. Užsiregistravę ir truputėlį pailsėję mažieji šventės dalyviai žiūrėjo parapijos jaunimo evangelizacinės grupės parengtą spektaklį „Jei Dievas už mus, tai kas gi prieš mus“ (Rom 8, 31). Po pietų vaikai pasiskirstė į 10 skirtingų veiklos būrelių: fotografijos, giesmių ir animacijų, draugystės juostelių, žvakių sukimo, floristikos, juostų pynimo, sviesto gaminimo, darbelių iš medžio ir kryželių gaminimo. Suaugusieji tuo metu klausėsi pasakaitos „Kaip išsaugoti ramybę šeimoje“. Po valandą trukusio užsiėmimo vaikai pristatė savo darbo rezultatus, kuriuos vėliau kiekvienas išsivežė į namus. Šokiai ir žaidimai visus subūrė į vieną didelę bendruomenę, sunkiai tilpusią sodybos kieme. Šventė baigėsi bendromis dainomis ir giesmėmis.

-žg-

Šventė kun. A. Lipniūno gimtinėje

Gegužės 20 d. kun. A. Lipniūno gimtinėje Talkonyse (Pasvalio r.) vyko jau tradicija tapusi kasmetinė šventė, į kurią atvyko Panevėžio kun. A. Lipniūno pagrindinės mokyklos giesmininkės su muzikos mokytoja Loreta, jaunimas iš Panevėžio, Pumpėnų parapijos kunigai

svarbiausia. Prelegentas, ilgai darbavęs Vokietijos pastoracijoje, pasidalijo įgyta šioje srityje patirtimi. Kalbėdamas apie atakuojančią, tai yra bet kokia kaina siekiančią sensacijos žiniasklaidą, jis sakė, jog pirmiausia dera išvengti akistatos – tiesioginio susidūrimo, kaip sakoma, akis į akį. Jei asmuo rašo tik religine tema, konflikto tikimybė minimali, bet jei dorovine ar moraline – galima tikėtis reakcijos. Prelegentas atkreipė dėmesį į pastarųjų laikų naują reiškinį – interneto komentarus. Jei tu rašai ar apie tave rašo – bus komentarų. Komentarus skaito kur kas daugiau žmonių nei prisipažįsta skaitą. Juos skaito žurnalistai ir suinteresuoti asmenys, tokiu būdu jie ieško galimos naujos sensacingos temos, kurią vėliau galėtų eksploatuoti.

Lietuvoje kunigą vienaip ar kitaip nėra sunku apkaltinti, pavyzdžiui, suformuluoti skundą, kuris savaime gal ir nekompromituoja, kaip antai, galbūt neteisėtai nukirsti medžiai, per brangus remontas ar neteisingi reikalavimai parapijiečiams, tačiau į tokį asmenį atkreipiamas dėmesys. Žinoma, galimos ir kompromituojančios publikacijos ar reportažai. Tad kuo gali būti kaltinamas kunigas? Kuo tik nori. Mat prie kunigo viskas geriau „limpa“, o sensacijų besivaikanti žiniasklaida to tik ir tereikia. Prelegentas pateikė pavyzdį, anuomet pristatytą Vokietijoje. Jei kunigas pamokslą sako dvidešimt minučių, tai sakys, kad „kalba kaip gramofonas“, o jei 10 min. – „jis nepasiruošęs“. Jei kalba aiškiai ir garsiai – „jis plūstasi“, jei normaliai – „neįmanoma suprasti, ką sako“. Jei važiuoja kiek naujesne mašina – „mėgsta komfortą“, jei vaikšto pėsčias – „atsilikęs nuo laiko“. Jei lanko žmones – „renkasi pinigus“, jei nelanko – „žmonės jo nedomina“. Jei daro labdaringas rinkliavas – „valkatų ir tinginių draugas“, jei nerenka – „neturi užuojautos vargšams“ ir t. t.

Pastaruoju metu aktualiausia žiniasklaidos tema – kunigas ir pedofilija. Pasak prelegento, tokio reiškinio galimos priežastys būtų šios: nusikalstama veika, Bažnyčios kompromitacija, pasipelnymas, tai yra pinigai, o ir viskas kartu. Kalbant šia tema dera atkreipti dėmesį į JAV patirtį; tai seniausia Bažnyčios patirtis, kaip dorotis su šia problema. Ši patirtis pirmiausia sako: nesitikėk paramos iš niekur, jei būsi apkaltintas pedofilija. Žinoma, yra juridinių skirtumų, lyginant su Lietuva ar apskritai su Europa. Pedofilijos atveju, tikėtina, buvo ir yra, tačiau tik ne taip seniai dauguma mūsų sužinojo, kas yra pedofilas. Juolab kad pas mus nuo didesnių skandalų sulauko senatis, suinteresuotų grupių (advokatų) stoka, gėdijimasis ir nedidelė tikimybė laimėti iš to pinigų. Tačiau prelegentas atkreipė dėmesį, jog viskas keičiasi.

Kitas prelegento aptartas klausimas – kaip elgtis susidūrus su kaltinančia žiniasklaida. Pasak jo, dera elgtis natūraliai, nekelti tono, nesimėtyti kaltinimais, nepulti neigti, neužtrenkti durų, bet ir į vidų neįsileisti. Nedera kalbėti greitai, norint kuo daugiau pasakyti; reikia neužmiršti, kad toks žurnalistas ar reporteris dažniausiai jau turi iš anksto suformuluotą užduotį ir nekaltumo argumentai jam nerūpi. Galima visiškai atsisakyti kalbėti ar atsakinėti į klausimus abstrakčiai, į klausimus atsakinėti klausimais, mat žurnalistas nėra šeiminingas – „šią muziką užsako“ prodiuseris ar redaktorius, kuriam reikia sensacijos ar bent intrigos, o intriga sudaro ne vien tik atsakymai į žurnalistų klausimus, bet ir neadekvatus kaltinamojo elgesys, kaip antai, bėgimas, pakeltas tonas, sumišimas ir t. t. Nedera meluoti! Ar verta kunigui bažnyčioje kalbėti apie žiniasklaidos pateiktus kaltinimus? Ne. Mat taip tik išplečiama auditorija. Bažnyčios žmonės ir taip linkę palaikyti kunigą. Ar verta kunigui atsakyti ar aiškintis spaudoje? Pasak prelegento, ta pati žiniasklaidos priemonė, tikėtina, nepublikuos tokio pasiaiškinimo, o kiti tik išplatins informaciją,

kurią kiekvienas išsiaiškina, kaip sakoma, „pagal savo supratimo lygį“. Ar verta kreiptis į teismą? Tai priklauso nuo skriaudos dydžio. Vienaip ar kitaip, teismas yra geriau nei spauda. Ar verta eiti asmeniškai aiškintis? Ne. Jei jau ką nors neteisingai kaltina, nėra argumentų, kurie pakeistų nuostatas, o pokalbis ar skambutis gali būti įvertinti kaip spaudimas, gąsdinimas ir t. t.

Ką daryti tuo atveju, jei kunigą padavė į civilinį teismą? Nedera išsigąsti, mat demokratinėje visuomenėje vos ne kiekvienas ginčas gali būti sprendžiamas teismuose. Yra dvi teismų rūšys: kai kreipiasi valstybės kaltintojas ir privačia tvarka. Ar dera samdytis advokatą? Pradžioje pakanka tik pasitarti, o į antrąją instanciją dera eiti su advokatu ar siųsti advokatą. Tik bėda, kad Lietuvoje nėra bažnytinius reikalus išmanančių advokatų. Ar eiti pačiam į teismo posėdžius? Jei įtraukta spauda, kai kuriais atvejais geriau neiti, o siųsti advokatą. Ar verta kunigui kreiptis į teismą? Verta. Mitas, kad žiniasklaida nebijo teismo; pralošus bylą, žiniasklaidai gresia nemažos piniginės bausmės. Tai juos drausmina. Tad šia prasme teismo nereikia bijoti, žinoma, laikantis bažnytinės teisės nuorodų. Ką daryti, kad netaptum žiniasklaidos auka? Dažnai neužtenka vien dorai elgtis ir turėti tik gerų intencijų. Visais atvejais būtina apgalvoti savo elgesį, nes kiekvienas reikšmingesnis judesys sukelia ir priešpriešą; dera būti atsargiam.

Kas masina žiniasklaidą? Kunigo apranga, automobilis, kalbos maniera, elgesio kultūra, butas. Idealas, kai tu nesi kunigiškai apsirengęs, bet esi atpažįstamas kaip kunigas. Juk ne kunigiški atributai kunigą padaro kunigu. Visur ir visada turime prisiminti, kad esame kunigai – Dievo žmonės. Į ką dera atkreipti dėmesį kunigui bendraujant su jaunimu? Pedofilijos skandalų akivaizdoje darbas su jaunimu kunigui tampa pastoraciniu iššūkiu. Tad ar kunigas turėtų vengti jaunimo? Jokiu būdu ne. Tačiau privalu keisti kai kuriuos įpročius, pavyzdžiui, dera atminti, kad visada esi kunigas – ne vienmetis su jaunimu. Esminė taisyklė – nieko neišskirti, nefavorizuoti, kad nesukeltum pavydo ir įtarimų; jokių dovanų kuriam nors vienam, taip pat nedera minėti vieno vardo dažniau už kitus. Kunigo namuose jaunimas tesilanko grupėmis.

Kaip elgtis kunigui su vaikais ir jaunimu mokykloje bei kitose vietose? Jokių „po pamokų“. Jei klasėje lieka vienas ar du – durys tebūna praviros; jokių kūno kontaktų – glostymų, plekšnojimų per petį, draugiškų ar paguodos apsikabinimų, pabučiavimų sveikinant. Vaikus galima santūriai paglostyti, bet tik tėvų akivaizdoje. Išvykose, piligriminiuose žygiuose ar stovyklose kunigui nakvoti geriausiai vienam. Jei nėra sąlygų – su suaugusiais. Apie nakvynę dera pagalvoti iš anksto. Atskirai vežtis vaikus maudytis ar į pirtį – neleistina.

Pranešimo pabaigoje prelegentas pristatė vieną kitą pavyzdį apie kunigo poziciją atsakant į šio pobūdžio klausimus. Turime aiškinti Bažnyčios poziciją, įvertinti moralinę klausimo pusę, puolimo prieš Bažnyčią priežastis, pakviesti maldai už nusidėjėlius ir aukas. Kalbant apie žiniasklaidą, galima atsakyti motyvuojant, jog viskas jau yra atsakyta objektyvumo ieškančiose informacijos priemonėse. Taigi dera domėtis ne vien sensacijų besivaikantiomis žiniasklaidos priemonėmis.

Antroje susitikimo dalyje Kaišiadorių vyskupo generalvikaras mons. dr. A. Jurevičius pristatė kunigams dvi pastoracines programas – „Alfos“ kursą ir dvasines pratybas kasdieniame gyvenime „Eik į savo kambarėlį“. „Alfos“ kursas Kaišiadorių vyskupijoje jau buvo pristatytas prieš penketą metų kaip suaugusiųjų katechezės programa. Prelegentas dalijosi asmenine

Domingo ir Juan Carlos su jaunimu bei vietiniai gyventojai. Šventėje dalyvavo garbūs svečiai: Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, kancleris kun. Eugenijus Troickis, Pasvalio dekanato dekanas kun. Algis Neverauskas, Panevėžio A. Lipniūno mokyklos direktorius Jonas Knizikevičius, Dievo Apvaizdos kongregacijos ir Viešpaties ir Mergelės iš Martaros tarnaičių kongregacijos seserys, Pasvalio rajono meras Gintautas Gegužinskas, Pumpėnų seniūnė Regina Rapkevičienė.

Šventė prasidėjo gegužinėmis pamaldomis, giedant Švč. M. Marijos litaniją bei kitas giesmes Dievo Motinai. Ganytojas visiems priminė, kaip motiniškai Marija rūpinasi prašančiais jos užtariu. Po to vyskupas visiems suteikė ganytojišką palaiminimą. Padėkos žodį taręs A. Lipniūno mokyklos direktorius pabrėžė šiltą Panevėžio vyskupo globą kuriant stipresnę kunigo kankinio Alfonso Lipniūno dvasią mokyklos bendruomenėje ir visoje vyskupijoje.

Skambant įvairioms giesmėms Viešpačiui ir Dievo Motinai, vienas iš šventės organizatorių, Pumpėnų klebonas t. Domingo visus pakvietė pasivaikinti kepta namine duona, kaimišku sūriu, duonos gira ir kitomis gėrybėmis, kurias atsinešė šventės dalyviai. Į dainuojančių būrį įsimaišė ir Pumpėnų bendruomenės giesmininkai, traukė visiems žinomas lietuvių liaudies dainas. Šventės dalyviams vienas su kitu šiltai bendraujant, netoliese krepšinio aikštelėje jaunimas su kunigais gainiojo kamuolį. Chaotiškame žaidime nedaug kam rūpėjo laimėti ar pataikyti į krepšį, vaikams buvo proga susirungti su kunigais.

-P-

Padėkos už laisvę šventė

Gegužės 21 d. Kauno Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijoje, minint Lietuvos laisvės 20 metų jubiliejų, prasidėjo Padėkos už laisvę metų šventė „Kad šviesą sau įneštume“. Vidurdienį bažnyčioje koncertavo parapijos mokyklų

moksleiviai. Dalyvavo Kauno VŠĮ „Ažuolo“ katalikiškosios mokyklos pradinukai ir vyresnieji moksleiviai, J. Basanavičiaus gimnazijos jaunių choras, T. Ivanausko vidurinės mokyklos solistas Tadas Vasiliauskas, J. Grušo vidurinės mokyklos skudutininkų ansamblis, P. Mašiotio pradinės mokyklos kanklių duetas, fleitų ansamblis, skaitovės leva Stulčinskaitė ir Marta Ilevičiūtė, mergaičių ansamblis, Milikonų vidurinės mokyklos merginų ansamblis, „Ryto“ pradinės mokyklos vaikai, „Santaros“ gimnazijos moksleivė Kamilė Dambrauskaitė, Sargėnų vidurinės mokyklos moksleivės Gabrielė Markūnaitė ir Ugnė Umbraziūnaitė. Skambėjo giesmės, skirtos Marijai, dainos Lietuvai Tėvynei. Vėliau parapijos klebonas kun. Emilis Jotkus Santakos, Centro, Šilainių nuovadų policininkams skaitė paskaitą apie laisvę. Po paskaitos parapijiečiai ir policininkai vaišinosi agapėje. Nuolat vyko J. Grušo vidurinės mokyklos organizuotas dailės pleneras.

Gegužės 22 d. po šv. Mišių aikštėje prie bažnyčios surengtas kermošius, koncertavo kapelos „Sodžius“, „Gija“, „Rudenėlis“. Buvo nupintas vainikas ir juo papuošta Švč. M. Marijos statula šventoriuje. Po šv. Mišių, kuriose dėkota Dievui už Lietuvos laisvę, procesija atėjo prie Marijos statulos į čia surengtas gegužines pamaldas. Vėliau visus linksmino folkloro ansambliai „Žaisa“ ir „Sauluva“. Gegužinėje parapijiečiai šoko, dainavo, žaidė žaidimus. Buvo uždegtas Sekminių laužas, kepta tradicinė Sekminių kiaušininė.

Gegužės 23 d., sekmadienį, 10.30 šv. Mišių metu vyskupas Jonas Ivanauskas suteikė Sutvirtinimo sakramentą parapijos jaunuoliams. Prieš vidurdienio šv. Mišias vyko iškilminga Sekminių atleidų procesija. Parapijos šventė baigta vakaro šv. Mišiomis.

-pi-

Šv. Mišios už Lietuvos žemdirbius

Gegužės 24 d. į Kauno paminklinę Kristaus Prisikėlimo bažnyčią rinkosi

patirtimi, sukaupia dalyvaujant šiose programose, ir paskatino kunigus imtis šių programų vykdymo savo parapijose. Susirinkimas užbaigtas, kaip įprasta, kunigų pietumis kurijoje su ganytoju.

-kgt-

Paminėtas vaikų globos namų dešimtmetis

Gegužės 30 d. iškilmingai paminėtas Pakruojo rajono Pamūšio kaime įsikūrusių Šv. Antano Paduviečio parapijų vaikų globos namų veiklos dešimtmetis. Pamūšio bažnyčioje Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis aukojo šv. Mišias, pašventino šventoriuje pastatytą didžiulį medinį kryžių ir naują globotinių sportui bei poilsiui skirtą pastatą.

Parapiniai vaikų globos namai, kuriuose nuolat gyvena apie trisdešimt be tėvų globos likusių vaikų, pradėti kurti 1999 m. rudenį trijų, ir šiandien čia tebedirbančių, auklėtojų iniciatyva. Patalpas – buvusią Pamūšio kaimo kleboniją šalia mažos, jaukios Šv. Antano Paduviečio bažnyčios – surado Pakruojo dekanas kunigas Ričardas Rutkauskas. Patalpos pradėtos remontuoti iš asmeninių auklėtojų lėšų. Auklėtojos, jų šeimų nariai, dekanas ir visi jiems prijauciantys entuziastai čia dirbo dienas ir naktis. Bendromis pastangomis globos namai pradėjo veikti 2000-ųjų vasario 1 d., juose apsigyveno septyni vaikai.

Lėšų būtiniausioms reikmėms, geresniai buičiai ir pramogoms nuolat ieškojo ir tebeieško, parapijų vaikų globos namų gerove nepailstamai rūpinasi jų vadovas dekanas kun. Ričardas Rutkauskas. Per dešimtį metų globos namai sparčiai augo. Pradžioje sutvarkytas antrasis pastato aukštas ir įrengta daugiau kambarių vaikams. 2007 m. pristatyta dar viena namo dalis, kurioje įrengta nauja moderni virtuvė, erdvus valgomasis, suremontuoti ūkiniai pastatai, klėtis, įrengta pirtis, o dar po metų iškilo pamokų ruošos namas – atskira patalpa su kompiuterizuotomis darbo vietomis. Padidėjo darbuotojų kolektyvas: šiandien globos namuose dirba šešios auklėtojos, socialinė pedagogė, meistras, virėja. Čia gyvena ketverių–aštuoniolikos metų vaikai. Kai kurie auklėtiniai mokosi profesinėse mokyklose.

Globos namus kasmet aplanko NATO misiją atliekantys Lenkijos karinių oro pajėgų kariai, dažni svečiai – vokiečiai. Auklėtiniai ir patys turi galimybių keliauti. Jiems organizuojamos išvykos į Taize Europos jaunimo žiemos susitikimus, edukacines ir pažintines keliones po Lietuvą. Vasaros atostogas auklėtiniai leidžia poilsio stovyklose

Vaikų globos namų dešimtmečio proga surengtoje šventėje, be Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio, dalyvavo ir šv. Mišiose patarnavę Parengiamojo kurso auklėtiniai iš Šiluvos, kariai iš Lenkijos, nemažai rėmėjų, Pakruojo rajono savivaldybės atstovai.

Šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas E. Bartulis per pamokslą kalbėjo ir apie tą dieną švenčiamą Švenčiausiosios Trejybės iškilnę bei kvietė susirinkusiuosius padėkoti Dievui, kad jis „taip pamilo pasaulį, jog *atidavė savo vieną vieną Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą*“ (Jn 3, 16). „Sūnus atėjo ne pasmerkti pasaulio, bet jį išgelbėti. Jis rūpinasi kiekvienu žmogumi ir tiesia mums gailestingąją meilės ranką, – kalbėjo ganytojas. – Tokia Viešpaties gailestingumo bei meilės apraiška aiškiai matyti ir Pamūšio vaikų globos namuose.“ Pasak vyskupo, jau dešimt metų šiuose

namuose randa šilumą ir rūpestingas globėjų širdis tėvų meilės nepatyrę vaikai. Gyvendami greta Pamūšio bažnyčios, jie gauna ir tvirtus tikėjimo pagrindus, tad į gyvenimą išeiina sustiprinti meilės ir gerumo.

Pasibaigus šv. Mišioms, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijų vaikų globos namų vadovui dekanui kun. Ričardui Rutkauskui įteikė vyskupo padėkos raštą. Už globos namams ir jų gyventojams rodomą nuolatinį dėmesį bei paramą dekanas R. Rutkauskas padėkojo ganytojui ir visiems geradariams. Vaikai įteikė vyskupui dailiai išaustą pusšesto metro ilgio juostą su įaustais dvidešimt šešių globotinių vardais.

Šventoriuje buvo pašventintas naujas medinis kryžius, sugiedota giesmė „Kryžiau šventas“, po to pašventinti ir nauji globos namų pastatai. Kieme gausiai būriavosi šių namų gyventojai, darbuotojai, o svečiai bandė savo mišlumą mėtydami į krepšį, nes tarp gausių dovanų vaikams buvo ir trys nauji krepšinio kamuoliai. Vyskupas padovanojo daug religinio turinio knygų.

-Iz-

Konferencija „Jėzus – katechezės širdis“

Gegužės 13 d. seserų eucharistiečių iniciatyva (atsakingoji s. Dalia Verbylė) vyskupijos parapiinės katechezės centras Vilkaviškio vyskupijos pastoraciniame centre Marijampolėje Vilkaviškio vyskupijos tikybos mokytojams bei katechetams surengė seminarą-konferenciją „Jėzus – katechezės širdis“. Seminarą vedė svečias iš Amerikos prof. Thomas H. Groome'as. Jis mūsų pedagogams ir katechetams žinomas kaip metodo *gyvenimas – tikėjimas – naujas gyvenimas* iniciatorius, lankęsis mūsų šalyje pačioje tikybos mokymo pradžioje ir susilaukęs didžiulio klausytojų susidomėjimo bei palankumo.

Keturių valandų konferencijoje lektorius daugiau nei septyniasdešimčiai mokytojų bei katechetų kalbėjo dviem temomis: „Jėzus – religinio ugdymo širdis“ bei „Katalikiškasis identitetas šiandien“. Svečias ragino ir kvietė skelbti Jėzų įtikinamai, kad vaikai, jaunimas ar suaugusieji, su kuriais tenka susitikti, norėtų sekti Jėzumi ir suvoktų, kad tai yra geriausias kelias. Profesorius temas papildė gausiais pavyzdžiais ir liudijimais iš savo asmeninio bei akademinio gyvenimo, o svarbiausia labai aiškiai kalbėjo apie tai, kokį Jėzų turime skelbti, kur ir kaip.

Antrojoje dalyje labiau nagrinėtas autoriaus metodas *gyvenimas – tikėjimas – naujas gyvenimas* pasitelkiant pavyzdžius, tinkamus vaikams, paaugliams bei jaunuoliams. Metodo esmę sudaro tai, kad katechetai ir tikybos mokytojai pirma turėtų ne mokyti, bet suvokti, kokia yra mokinių bei katechizuojamųjų gyvenimo realybė, tada atnešti į ją tikėjimo šviesą ir žengti trečią žingsnį – tikėjimą sujungti su gyvenimu, kad gyvenimas taptų naujas. Profesorius taikė interaktyvų darbo metodą, todėl seminaro dalyviai turėjo galimybę pamąstyti apie savo gyvenimo bei tarnystės situaciją, įvertinti džiaugsmus bei sunkumus, meditacijos metu pasimatyti su Jėzumi bei pasidalyti mintimis, kaip svečio pristatytas metodas taikomas ir kiek jis veiksmingas Vilkaviškio vyskupijoje.

Pabaigoje parapiinės katechezės centro koordinatorius kun. Rytis Baltrušaitis pasidžiaugė gausiai dalyvaujančiais Evangelinės žinios nešėjais ir linkėjo,

žemdirbiai, „Lietuvos kaimo spindulys 2009“ konkurso nominantai, juos lydintieji asmenys, Žemės ūkio ministerijos atstovai. Svečius pasitiko Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius. „Lietuvos kaimo spindulys 2009“ nominantų šventė prasidėjo šv. Mišioms, vadovaujamomis klebono mons. Vytauto Grigaravičiaus ir koncertuojamomis Merkinės dekanato kunigo Pranciškaus Čivilio. Mons. V. Grigaravičius per pamokslą sakė, jog visi turime būti dėkingi žemdirbiams už tai, kad ant mūsų stalo puikuoja ne tik duonos riekė, bet ir visa tai, ką Dievas sukūrė ant žemės, ko dėka palaikoma žmogaus gyvybė. Klebonas kvietė rūpintis ir dvasiniu gyvenimu. Vis dažniau kreipti akis į Jėzų, kuris laukia, budi, yra visada pasirengęs sustiprinti dvasią. „Būkite gerą dirva, kurioje pasėtas Dievo žodis duotų šimteriopą derlių“, – sakė pamokslą baigdamas mons. V. Grigaravičius. Po šv. Mišių jų dalyviai pakilo į terasą ir pasigrožėjo Kauno apylinkių vaizdais.

-pi-

Paskutinio skambučio šventė

Gegužės 28 d. į Kristaus Prisikėlimo bažnyčią rinkosi „Saulės“ gimnazijos abiturientai, jų auklėtojai, gimnazijos vadovai ir mokytojai. Jau tapo tradicija, jog kiekvieną reikšmingą šventę gimnazijos bendruomenė pradeda šv. Mišiomis. Šią dieną abiturientams nuskambėjo paskutinis skambutis. Šv. Mišias aukojo mons. V. Grigaravičius. Jis pasidžiaugė gražia gimnazijos tradicija ateiti pašlovinti Viešpatį, padėkoti jam už teikiamas malonės dovanas. Per pamokslą monsinjoras kvietė abiturientus branginti kiekvieną Dievo duotą gyvenimo akimirką. Šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijos bažnyčioje šv. Mišias už S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijos abiturientus ir mokytojus aukojo parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbras, kuris dažnai svečiuojasi gimnazijoje ir nuolatos palaiko gražaus bendradarbiavimo iniciatyvą su jos bendruomene. Tadien prie bažnyčios durų abiturientus ir jų auklėtojas pasitiko jų jaunesnieji drau-

gai vienuoliktokai – trečiųjų gimnazijos klasių mokiniai, kurie abiturientams dovanojo žvakutes ir išdalijo lapelius. Prie Viešpaties altoriaus sužibusios abiturientų uždegtos žvakės simbolizavo jaunų širdžių ryšį su Dievu ir dar labiau kėlė šventinę nuotaiką. Lapeliuose visi galėjo surašyti savo intencijas ir atnašų metu paaukoti jas Viešpačiui. Per pamokslą klebonas paskutinio skambučio proga moksleiviams palinkėjo sėkmingai įveikti naujus gyvenimo slenksčius, siekti sėkmingos ateities, nugalėti visas gyvenimo audras. Šv. Mišių liturgijoje giedojo jaunimo choras „Song Deo“. Gimnazijos abiturientai, atsidėkodami už visas šventes ir draugystę, parapijai padovanojo liturginį drabužį – kapą, skirtą įvairioms bažnytinėms apeigoms.

-kait-

Keliais žodžiais

Jonava. Gegužės 20–23 d. Jonavos jaunimas pėsčiomis keliavo į Šiluvą. Šios piligriminės kelionės pabaigoje – Šiluvoje dauguma jaunuolių priėmė Sutvirtinimo sakramentą, dvi merginos – pirmąją Komuniją. Keliaudami pėsčiomis jaunuoliai meldėsi už sutiktus geradarius, kurie parūpindavo maisto, suteikdavo nakvynę.

Bagotoji. Gegužės 29 d. patogiu 52 vietų autobusu Bagotosios parapijiečiai keliavo į Neringą. Pirmasis sustojimas buvo Nidoje. Čia, Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčioje, kaip ir kiekvienoje parapijos kelionėje, kun. Juozas Fakėjavas aukojo šv. Mišias. Melstasi už parapijos geradarius, kurie aktyviai prisideda prie gyvosios Bažnyčios veiklos. Vėliau apie porą valandų vaikščiojant Kuršių marių pakrantėmis gėrėtasi Nidos kampeliais. Nelengvą atstumą mediniais laiptais prie Saulės laikrodžio įveikė ir jauniausia kelionės dalyvė Gabija (6 m.), ir vyriausias keliauninkas Stanislovas (77 m.). Po to pasigrožėta jūra. Paskutinis sustojimas Neringoje – Juodkrantė. Grįždami namo keliauninkai dar aplankė Kaltinėnų Dvasingumo parką ir kryžių, kuris 1990 m. pastatytas aukščiausioje miestelio vietoje ir nuo kurio atsiveria nuostabūs Žemaitijos vaizdai.

-dz-

kad pirmiausiai mokančiųjų gyvenimo būtu aiškus ryšys tarp skelbiamo tikėjimo ir kasdienio gyvenimo.

-krb-

Pasiaukojusieji medicinos mokslui

Birželio 2 d. KMU koplyčioje vyko asmenų, paaukojusių savo palaikus medicinos mokslo ir studijų pažangai, pagerbimas bei Paskutinis užtarimas ir atsisveikinimas pagal katalikų apeigas. Liturgijai vadovavo KMU kapelionas kun. Artūras Kazlauskas. Koplyčioje vos tilpo susirinkę artimieji, studentai, dėstytojai, universiteto darbuotojai bei žiniasklaidos atstovai. Giedojo Kau-no Gerojo Ganytojo parapijos jaunimo choristė.

Per pamokslą kapelionas dėkojo visiems atėjusiems pagerbti žmonių, kurie savo kūnus, savo palaikus paaukojo mokslui ir studijoms. Jis išreiškė viltį, kad tiek studentai, tiek profesoriai, prisilietę prie dieviškosios išminties žmogaus kūne, pamatė ir sutiko Dievą. Mat norint pamatyti Dievą, reikia žiūrėti ne į viršų, ne į dangų, bet į žmogų. Kunigas citavo apaštalą Paulių, kuris sako, kad pasaulis nepažįsta Dievo išminties, ir tada bando sudominti kvailyste – Dievu, kuris tapo žmogumi, numirė ant kryžiaus, kurį galima sunaikinti... „Šiandien mes dėkojame Juozapui-Antanui ir Gintarui už tai, kad jie net ir po mirties norėjo tarnauti“, – sakė kun. A. Kazlauskas vildamasis, jog Dievas juos atpažino kaip tuos, kurie tarnavo ir atidavė save kitiems.

Anatomijos instituto direktorius prof. Algimantas Pauža nuo visos KMU bendruomenės išreiškė pagarbą ir padėką artimiesiems ir šeimos nariams, kad šie padėjo įvykdyti paaukojusiųjų palaikus paskutinę valią. Jis atkreipė dėmesį, jog kiekvienas žmogus neišvengimai anksčiau ar vėliau susiduria su liga. Kreipdamasis į gydytoją kiekvienas tikisi sutikti kvalifikuotą specialistą, tačiau geras specialistas ugdomas geromis studijomis. Medicina be anatomijos tai tarsi žvaigždžių stebėjimas dieną, šviečiant saulei. „Susirinkome išreikšti pagarbos dviem žmonėms, kurie kaip Darius ir Girėnas savo palaikus nusprendė paaukoti medicinos mokslui, Lietuvos žmonėms – būsimų medikų kvalifikacijai kelti, įgūdžiams ugdyti“, – kalbėjo profesorius.

2007 metų pabaigoje buvo priimtas Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymas, kurio 17 straipsnis numato žmogaus palaikų aukojimą medicinos studijoms. Anatomijos institute palaikai gali būti laikomi iki 3 metų. Pasibaigus balzamuotų palaikų saugojimo laikotarpiui Anatomijos institute, karstas arba urna su kremuotais palaikais laidojami pagal asmens kultūrinę, religinę bei konfesinę priklausomybę arba asmens išreikštą valią.

-sam-

PERVERTASIS MESIJAS

12 eilinis sekmadienis (C)

Zch 12, 10–11; Gal 3, 26–28; Lk 9,18–24

Ankstesniuose Luko evangelijos skyriuose aprašoma Jėzaus veikla Galilėjoje. Prieš žengdamas į Jeruzalę Jėzus vėl vaizduojamas tarp mokinių, kuriems apreiškia savo dievytės slėpinius. Šiandienos ištrauką – Petro išpažinimą, Mesijo apsireiškimą ir Jėzaus kvietimą sekti kryžiaus keliu – evangelistas pateikia kaip vieną prasmę visumą.

Evangelijos tekstas lakoniškas ir tikslus, todėl verta atkreipti dėmesį į detales. Pirmiausia evangelistas pastebi, kad Jėzus „nuošaliai vienas meldėsi“. Jėzus meldžiasi nesiblaškydamas, jo maldos nenutraukia menkniekiai. Jei klausimas kyla iš maldos, vadinasi, jis svarbus: „Kuo mane laiko žmonės?“ Svarbesnis yra šio klausimo tęsinys: „O jūs kuo mane laikote?“ Jėzus atėjo klusniai vykdyti Tėvo valios ir nusižemino priimdamas žmogaus prigimtį. Šis nusižeminimas yra slėpinys, dėl kurio verta nutraukti maldą.

Petras tiesiai išpažįsta: „Dievo Mesiju.“ Mesijo nekantriai laukė ištisos kartos. Jėzus tiesiogiai neatsako į Petro žodžius, jų nepaneigia nei patvirtina. Jis tiesiog griežtai uždraudžia savo mokiniams kam nors apie tai sakyti. Kodėl nuskamba toks draudimas? Juk Izraelis nuo amžių jo laukė ir troško. Dabar, kai jį atpažino, mokiniai viską paliko, kad sektų Jėzumi ir taptų žmonių žvejais, kažkodėl liepiama nuslėpti šią svarbią tiesą... Atsakymas glūdi tolesniuose Jėzaus žodžiuose. Jis neprieštarauja Petro pareiškimui, bet jį pratęsia ir paaiškina: reikia, kad Žmogaus Sūnus daug kentėtų, būtų nužudytas ir prisikeltų. Po Petro išpažinimo Jėzus atskleidžia būsimųjų išganymo įvykių seką. Šie įvykiai jau išpranašauti pranašų. Vieno iš jų, pranašo Zacharijo, pranašystę girdėjome pirmajame skaitinyje. Bažnyčia išvelgia pranašo Zacharijo žodžiuose Viešpaties mirties pranašystę.

Pirmasis skaitinys yra iš sekmadienio Mišių liturgijoje retai skaitomos pranašo Zacharijo knygos. Skaitinyje rašoma apie laukiamą malonės metą, kurį rodys nesuprantami ženklai: žmonės žvelgs į tą, kurį jie pervėrė, raudos ir sielvartaus kaip dėl pirmgimio sūnaus. Evangelistas Jonas padeda suprasti slėpinę pranašystę. Aprašydamas Jėzaus mirtį ant kryžiaus jis nurodo šios Rašto vietos išsipildymą: „Jie žiūrės į tą, kurį perdūrė“ (*Jn 19, 37*). Pasak evangelisto Jono, čia išpranašautas momentas, kai kareivis ietimi pervėrė Jėzaus šoną ir iš jo ištekėjo kraujo ir vandens. Ši pranašystė dar kartą

nuskamba Apreiškimo knygos regėjime: „Štai jis ateina su debesimis, ir išvys jį kiekviena akis, net ir tie, kurie jį perdūrė; ir dėl jo raudos visos žemės giminės.“ Jono evangelijoje įvykio liudytojai yra kareiviai ir kiti nukryžiuotųjų scenos dalyviai, o Apreiškimo knygos regėjime jau apimama visa žmonija.

Mesijas iki galo apreiškiamas tik po prisikėlimo. Įsakydamas niekam nepasakoti Jėzus leidžia suprasti: „Tai tiesa, aš esu Mesijas, bet jūs manęs dar nepažįstate, todėl nekalbėkite apie tai.“ Po pokalbio su mokiniais Jėzus kreipiasi į visus: „Kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, teneša savo kryžių.“ Norint sekti Jėzų nereikia nei ypatingų gebėjimų, nei kažkokių siauram būreliui prienamų žinių ar išskirtinių dvasinių įkvėpimų. Vadovaujantis Evangelija, reikia išsižadėti savęs ir priimti kasdienos kryžių. Nors Jėzaus kryžiaus auka yra vienintelė ir neprilygstama, jungiamės prie jos kiekvienas savo nešamu kryžiumi. Būti krikščioniu reiškia sekti Kristumi savo gyvenimu ir kančia.

Išgirdę Jėzaus žodžius apie būsimą kančią ir paniekinimus neturime pernelyg greitai ir lengvai mintimis peršokti prie Velykų džiaugsmo. Drauge su Jėzaus mokiniais būtina mokytis atlaikyti tikrą Dievo žodžio iššūkį. Atlaikyti paniekinimus ir nepasisekimus, kuriais ženklinamas Jėzaus sekimo kelias. Atsisakyti savo planų, nuopelnų, net, mūsų nuomone, kilnių intencijų. Esame ne kartą girdėję žodžius apie atsižadėjimą ir kryžių. Galime pasitikrinti, ar esame pasirengę atlaikyti jų iššūkį, ar iš įpratimo praleidžiame tai negirdomis. Žodis apie nukryžiuotąjį Jėzų „žydams yra papiktinimas, pagonims – kvailystė“ (*1 Kor 1, 23*). Kiekviename iš mūsų tūno pasipiktinantis teisuolis ir lengvabūdis „gyvenimo praktikas“, mokantis įsiminti daugybę gyvenimui naudingų dalykų, išskyrus Dievo žodį...

Išgelbėti savo gyvybę reiškia ją prarasti. Išgelbėti savo gyvybę tai įtvirtinti dabartinę būklę, šį žmogiškąjį būvį padaryti absoliutu. Tai reiškia atsisakyti Dievo norėto kelio ir augimo. Atsižadėti savęs reiškia save pranokti. Kaip išmokti „pražudyti gyvybę“ dėl Jėzaus? Nebūtinai kiekvienas gyvybės praradimas yra geras. Yra patologinių savigriovos formų, kurios visiškai priešingos Evangelijos minčiai. Prarasti gyvybę dėl Jėzaus tai dalyvauti jo darbe. Apaštalas Paulius Laiške galatams mus moko, ką reiškia šie Jėzaus žodžiai. Kadangi esame pakrikštyti, „apsivilkome Kristumi“. Mes esame viena Dievo tauta. Nebėra lemtingas nei rasių, nei socialinių sluoksnių, nei lyčių skirtingumas. Prarasti savo gyvybę reiškia nesilaikyti to, kas mus skiria ir apsaugo nuo kitų, sulauko nuo reikalavimo mylėti iki galo.

PAŠAUKTI LAISVEI

13 eilinis sekmadienis (C)

1 Kar 19, 16. 19–21; Gal 5, 1. 13–18; Lk 9, 51–62

„Esate pašaukti laisvei“ – šie apaštalo Pauliaus Laiško galatams žodžiai parinkti šūkiu Padėkos už laisvę metais minint Nepriklausomybės atkūrimo 20-metį. Lietuvos vyskupų laiške Padėkos už laisvę metų proga rašoma: „Gyventi atsakingoje laisvėje reiškia narsiai rinktis tarp gėrio ir blogio. Šventojo Tėvo Benedikto XVI žodžiais, šis pasirinkimas yra pati mūsų esmė, nes „nepaisant visų pažangos formų, žmogus liko tuo, kuo visada buvo, – laisve tarp gėrio ir blogio.“

Apaštalas Paulius kalba apie laisvę kaip brangiausią Kristaus atneštą dovaną. Tačiau čia pat perspėja dėl laisvės trapumo. Laisve turime naudotis tarnaudami vieni kitiems meilėje. Apaštalas įspėja, kad tariama laisvė nepaverstų krikščionių savo kūno vergais. Vos įgijus laisvės iškyla pagunda ją panaudoti sau, savo kūnui patenkinti. Toliau šiame laiško skyriuje apaštalas Paulius pateikia patikimas gaires, nusakydamas pragaištingus kūno darbus ir palaimingus Dvasios vaisius. Krikščionio gyvenimą ženklina nuolatinė kūno polinkių ir dvasios reikalavimų priešprieša. Gyvenimu „pagal kūną“ apaštalas vadina gyvenimą be meilės ir be vilties. Kas leidžiasi vadovaujamas Dvasios, tas myli ir brangina Dievo vaikų laisvę. Primindamas mūsų pašaukimą į laisvę apaštalas Paulius rašo apie trejopą išlaisvinimą: nuo įstatymo, nuo nuodėmės ir galiausiai nuo mirties valdžios.

Laisvė nėra vienkartinis apsisprendimas, tai nuostata, apimanti visą krikščionio gyvenimą. Tai dovana ir drauge užduotis. Todėl apaštalas Paulius ragina krikščionis „tvirtai stovėti ir nesiduoti vėl įkinkomiems“. Turime nešti laisvės našta. Tikintieji negali nusimesti savo atsakomybės ir suversti ją tik kunigams ar vyskupams. Būdami valstybės piliečiai „turime atsakingai naudotis laisvės dovana suvokdami, kad ne kas kitas, o patys tvarkome savo dabartį“ (plg. Lietuvos ganytojų laišką).

Evangelijoje šiandien girdime radikalų Jėzaus kvietimą: „Sek paskui mane.“ Esame kviečiami darbuotis plataus pasaulio laukuose. Čia pat įspėjama nesigręžioti atgal pridėjus ranką prie arklų. Neturėtume nekankauti jau šiandien pamatyti savo darbo vaisius. Susidūrę su išbandymais negalime pamesti svarbiųjų gyvenimo įsipareigojimų. Esame kviečiami pirmiausia gausiai ir nesuinteresuotai sėti meilės grūdus. Tenka sėti nebūtinai tik iš anksto gerai įdirbtose dirvoje. Šiandienos Evangelijoje Kristus moko kantrybės susidūrus

su nesupratimu. Sekdami Kristų, niekuomet neturime smerkti ar teisti, ir jokių būdu Evangelijos vardu nedera reikalauti bausmės.

Nuo tada, kai Adomas paliko Edeno sodą, Dievas nepaliaujamai ieško žmogaus. Jis surenka mus iš visų pakraščiu, kur atsidūrėme dėl nepavykusių sprendimų, išlaisvina iš nuodėmės ir silpnybių kalėjimų, suranda įstrigusius vienatvės spąstuose. Kietų širdžių dykumoje Žmogaus Sūnus neturi kur priglausti galvos. Dievo negąsdina uždardos, jo neįsileidžiančios širdys, gyvenimo istorijos, kur bandoma ištrinti jo buvimo pėdsakus. Tokių vietų jis nedegina ugnimi ir siera. Dievo nesustabdo abejingumo ar užmiršimo sienos. Jis trokšta visus nuvesti į mūsų prarastus, bet Jėzaus krauju vėl atpirktus Dievo namus. Niekad nepasidukime pagundai nudeginti teismo ir smerkimo ugnimi tų vietų, kuriose Dievas atmetamas. Yra tik vienintelė liepsna, kurios Jėzus troško, kad ji greičiau užsiliepsnotų: Šventosios Dvasios ir meilės liepsna. Leiskimės jos uždegami ir uždekime ja kitus!

Evangelistas Lukas vaizduoja Jėzų nuolat keliaujantį. Šiandien girdėjome, kaip jis „ryžtingai nukreipia veidą“ į Jeruzalę ir jau pačioje kelionės pradžioje patiria atmetimą. Vos gimusiam jam nebuvo vietos užėjoje (Lk 2, 7), jis nepriimamas tėviškėje (Lk 4, 24), o nesvetinga Samarijos gyventojų elgsena pranašauja dar žiauresnį atmetimą kelio pabaigoje Jeruzalėje. Šiandienos skaitinyje girdėjome tris trumpus Jėzaus dialogus su žmonėmis, norinčiais juo sekti. Pirmajam Jėzus pabrėžia šią dvasinio atmetimo patirtį: „Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti.“ Pačioje kelio pradžioje nuskamba trys ryžtingo apsisprendimo reikalaujančios situacijos.

Smarki Zebediejaus sūnų reakcija į samariečių nesvetingumą nesulaukia Jėzaus pritarimo. Juk jis būtų galėjęs ištarti šiam kaimui: „Vargas tau“ (kaip vėliau sakė Betsaidai ir Chorazinui), tačiau to nepadarė. Jėzus nereikalauja talento iš to, kam jis nebuvo suteiktas. Samariečiai dar nebuvo Mozės įstatymu subrandinti ir parengti Jėzaus atėjimo malonei. Mato evangelijoje nuskamba draudimas užsukti į samariečių miestus (Mt 10, 5). Pagal Dievo išganymo planą Evangelija pirmiausia turėjo būti skelbiama išrinktajai tautai (plg. Mt 15, 24). Luko evangelijos pasakojimai apie gailėstingąjį ir dėkingąjį samariečius (10, 33; 17, 16) tik išryškina kontrastą tarp išrinktosios tautos ir pusiau pagoniškos Samarijos, kuriai dar neatėjo laikas skelbti gerąją naujieną apie Dievo karalystę. Pagonių misijoms ateis laikas, kai Jėzus bus atlikęs savo išganymo darbą ant kryžiaus. Kryžius galutinai atveria ir laisvės dovaną.

NAUJAS KŪRINYS

14 eilinis sekmadienis (C)

Iz 66, 10–14; Gal 6, 14–18; Lk 10, 1–12. 17–18

Apaštalui Pauliui kryžiaus įvykis yra pagrindinis skelbimo turinys. Tai yra Evangelijos centras ir svarbiausias argumentas prieš priešininkus. Kryžiuje jis išvelgia savo apaštalavimo ir apskritai buvimo prasmę Dievo akivaizdoje. Paties apaštalo asmens vertumas ar nevertumas taip pat lemiamas kryžiaus: „Aš niekuo nesigirsiu, nebent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi.“ Kristaus kryžius atveria Dievo ir žmogaus santykiuose visiškai naują etapą ir buvimo galimybę, kurią Paulius vadina „nauju kūrinium“. Apibendrinant galima sakyti, kad kryžiaus įvykis reiškia naują kūrinį.

Kalbėdami apie kryžių, neturime jo nupiginti vienu skūsdamiesi kitų blogybėmis. Tuomet kalbos apie kasdienį kryžių taptų išsisukinėjimu norint pateisinti savo silpnybes ar neveiklumą. Kryžiaus nešimas nereiškia atpalaidavimo nuo atsakomybės. Kristaus kryžius moko blaiviai vertinti pasaulį, ne vien gražią įvairovę, bet ir tuštybės bei nuodėmės pavojus.

Nereikia tyčia ieškoti kančios. Priimdami savo kūno, proto, sveikatos ribotumus neturime ieškoti papildomų kentėjimų. Pasninku ar apsimarinimais siekiame ne kančios, o gilesnio santykio su Dievu ir tikresnio asmenybės išsiskleidimo. Siekiame apstesnio gyvenimo. Mes atsisakome vieno daikto, kad gautume kažką geresnio. Norime ne mirties, bet gyvenimo.

Po kryžiaus įvykio klausimas dėl apipjaustymo ar neapipjaustymo lieka tik istorinis epizodas. Diskusija dėl apipjaustymo vyko apaštalams susirinkus į pirmąją Bažnyčios susirinkimą Jeruzalėje. Primindamas ją apaštalas Paulius sako, kad svarbiausia ne religiniai disputai, bet „naujas kūrinys“. Religija nėra savitikslis. Dievas, apsi-reiškęs Kristuje, žmogui viską pasakė. Kristus apreiškia žmogaus galutinį pašaukimą ir gyvenimo tikslą.

Prisimindami apaštalo Pauliaus žodžius apie naują kūrinį, apmąstome šiandienos Evangeliją, pasakojančią apie mokinių pasiuntimą skelbti, jog prisiartinio Dievo karalystė. Ta Dievo karalystė yra pats Jėzus Kristus ir kiekvienam žmogui duota galimybė būti Kristuje. Dievo karalystė prasideda kiekvieno širdyje apsisprendus sekti Jėzų. Evangelijos sprendimas nėra įtikinėjimas religijos teisingumu, apaštalo Pauliaus žodžiais tariant, apipjaustymo ar neapipjaustymo svarba. Siekinys – naujasis žmogus, kuriuo tampame priėmę Evangeliją. Benediktas XVI savo knygoje „Jėzus iš Nazareto“ rašo,

kad Dievo karalystės tema driekiasi per visą Jėzaus skelbimą. Remdamasis Bažnyčios tėvais, jis išskleidžia tris šios sąvokos prasmės matmenis. Pirmiausia Karalystė – tai pats Kristus. Antra, Dievo karalystė nėra geografinė vieta, ji yra žmogaus viduje, mumyse. Trečias požūiris sieja Dievo karalystę ir Bažnyčią. Kalbėdamas apie Dievo karalystę Jėzus skelbia gyvąjį Dievą, dabar veikiančią ir viešpataujančią pasaulyje.

Šią žinią mokiniai turi skelbti visiems sutiktiesiems. Vieniems tai bus paguoda ir palaiminimas, o kitiems – išpėjimas ir teismo pažadas. Jėzus pažadėjo, kad mokinius priims tie, kurie verti ramybės. Tai atviri ir pasirengę priimti išganymą žmonės. Jiems prisiartinusi Karalystė yra vilties versmė – panašiai kaip vargdieniams, kuriems skirti Kalno palaiminimai.

Jėzus pasiuntė septyniasdešimt du mokinius. Pasak Pradžios knygos, tiek buvo tautų, todėl šie žodžiai reiškia, kad mokiniai buvo pasiūsti į visas tautas. Mokiniai siunčiami tarsi avinėliai tarp vilkų. Avys ganosi kaimenėje ir yra visiškai priklausomos nuo ganytojo. Avis negali diktatoriškai primesti savo idėjų kitiems. Vilkai jos nesiklausys. Avis bus išgirsta tik saviškių. Štai kodėl ramybė priimama ramybės vaikų.

Savo kelionėje mokiniai sutinka ir tokių žmonių, kurie nenori jų priimti. Ir jiems Dievo karalystė yra „čia pat“, tačiau jie nenori naudotis jos gėriu. Ne todėl, kad kažkas jiems trukdo, bet kad patys nuo to užsidaro. Jėzus liepia mokiniams neturėti su tokiais žmonėmis nieko bendra, netgi nusikratyti dulkes nuo kojų.

Viešpats pasiunčia 72 mokinius, negana to, liepia mels-ti pjūties šeiminingą atsiūsti dar daugiau darbininkų. Svarbu tai, kad Viešpats pats paskiria ir pasiunčia skelbti Karalystės. Evangelizacija neužsiima savo nuožiūra susigalvojęs žmogus. Nepakanka norėti skelbti, reikia, kad būtum Viešpaties pasiūstas. Biblijoje Viešpats visada panašiai veikia, ypač pašaukdamas pranašus (plg. Jer 1, 5–7). Natūralu džiaugtis laimėjimais: „Viešpatie, mums paklūsta net demonai dėl tavo vardo.“ Jei negalime didžiulius tokius ypatingais ženklais, bandome išreikšti veiklos rezultatus bent nuveiktų darbų ar patarnavimų kiekiu. Viešpaties akivaizdoje teisėta pasidžiaugti gerais darbais. Tačiau Jėzus dar kartą atkreipia dėmesį į esminį dalyką: mūsų būtis, sykiu ir veiklos rezultatai yra Dievo rankose: „Jūs džiaukitės ne tuo, kad dvasios jums pavaldžios; džiaukitės, kad jūsų vardai įrašyti danguje.“ Išganymas dovanojamas ne dėl nuveiktų darbų. Džiaugiamės, kad esame „naujas kūrinys“.

Kardinolas Christoph Schönborn

Evoliucija – pagrindas kismui pasaulyje suprasti

Paskaita, 2009 m. kovo 4 d. skaityta Austrijos mokslo akademijos simpoziume apie sukūrimą ir evoliuciją

*Didžiai gerbiamas Prezidente!
Gerbiami Austrijos mokslo akademijos nariai!
Gerbiami simpoziumo dalyviai ir dalyvės!
Ponai ir ponios!*

Man garbė ir kartu džiaugsmas Jūsų, gerbiamas pone Prezidente, būti pakviestam šiame simpoziume perskaityti vakarinę paskaitą. Suvokiu, jog tai nėra savai- me suprantama, nes Austrijos mokslo akademijoje nėra atskiros „teologinės“ kategorijos. Juolab dėkoju už šį akademinio atvirumo bei akademinės laisvės ženklą. Manau, jog Charleso Darwino atžvilgiu ir istorijos, ir turinio požiūriu pateisinama nepalikti nuošalyje ir teo- logijos. Tikiuosi, jog man pavyks parodyti, koks esminis Darwino kaip tyrinėtojo bei mąstytojo kelyje buvo ga- lynėjimasis su Kūrėjo ir sukūrimo tema. Tačiau taip pat manau, kad dėl paties dalyko jau savai- me naudinga ir prasminga debatuose apie evoliucijos kelius ir prasmę paklausti ir teologijos, ką ji apie tai mano.

Anot seno posakio: „Kas svarbu visiems, visų turi būti ir aptarinėjama.“ Gyvybės pradžios, kelio ir tikslo klausimas svarbus visiems, ir vis geresnio, tikslesnio ir gilesnio supratimo galima pasiekti tik bendromis pa- stangomis.

Šį vakarą pamėginsiu (mėgėjiškai, bet labai dėmesin- gai), įsiklausydamas į gamtos mokslų darbus, sufor- muluoti teologijos indėlių. Man rūpės pirmiausia trys klausimai:

1. Labiau filosofinio pobūdžio išankstinis klausimas: kodėl „gamta“ mus teikia atsakymus? Kodėl ją „gali- ma skaityti“? Kodėl ją galima iššifruoti?
2. Ką klasikinė teologija laiko „sukūrimu“? Ir kokios labiausiai paplitusios klaidingos „sukūrimo“ sąvokos sampratos?
3. Ar įmanoma suderinti tikėjimo požiūrį į sukūrimą ir gamtamokslinę prietį prie gyvybės vystymosi?

Laiko maža, programa plati. Pamėginsiu aprėpti daug, bet glaustai ir netapdamas „baisiu supaprastintoju“.

Didieji visatos metai

Jums visiems žinomas mėginimas visatos trukmę per- teikti kalendoriniais metais įtaigiai konstatuojant, kad mes, *homo sapiens*, išnyrime tik paskutinėmis sekundė- mis iki kosminių metų pabaigos. Čia pacituosiu fiziką ir teologą prof. Dieterį Hattrupą. Jis rašo:

„Palyginkime šį amžių su metais, turinčiais 365 dienas! Tada vienas mėnuo atitiks (maždaug) vieną milijardą metų. Nulinę valandą sausio 1 d. turi prasidėti Pirm- pradis sprogimas. Po kelių valandų susidaro pirmosios galaktikos ir saulės. Pastarosios kurį laiką egzistuoja, paskui suyra – didžiosios sudega labai greitai, vidutinės lėčiau, mažosios labai lėtai. Saulės paskleidžia dujas er- dvėje, kur jos vėl gali sutankėti. Kaip trečia, ketvirta ar penkta karta rugpjūčio viduryje iš dujų bei dulkių de- besies atsiranda mūsų Saulės sistema. Didžiuma mate- rijos vandenilio pavidalu atsideria Saulėje ir vis labiau tankėja, kol po vienos vienintelės dienos pagal tokį laiko skaičiavimą ji galutinai susiformuoja. Netrukus susidaro išorinės dujinės ir vidinės uolėtosios planetos, tarp jų ir Žemė. Gruodžio 16-ąją vandenyje atsiranda stuburiniai, gruodžio 19-ąją augalai įžengia į sausumą. Per Kalėdas pradeda klestėti žinduoliai. Gruodžio 31-ąją, be penkių minučių dvyliką, gyvena neandertalie- čiai, likus penkiolikai sekundžių iki dvyliktos gimsta Jėzus Kristus, o keturioms sekundėms – 1500-ieji metai ir Naujųjų laikų pradžia. Palypėjus dar aukščiau, žmo- gaus gyvenimas per šiuos visatos metus trunka sekun- dę, dažniausiai pusę sekundės.“

Kas yra žmogus šiuose kosminiuose metuose? Akies mirksnis! Ką reiškia žmogaus egzistencija šioje 99,9 (periodinė trupmena) procentų bežmogėje visatoje, ku- rioje jo „istorija“ tesudaro tūkstantąsias dalis? O ir, pa- lyginti su mūsų gyvenimo trukme, ilgoje *homo sapiens* istorijoje tik pačios paskutinės kartos sąmoningai, nors vis dar labai fragmentiškai, suvokė milžiniškus visatos matmenis ir priartėjo prie sparčiai augančių žinių apie gyvybės evoliuciją. Ką reiškia tos kelios visatos metų sekundės, per kurias įsisąmoninta, gebėta pažinti, kas yra visata ir mes joje? Ką reiškia tas trumpalaikis ži- nojimas, ta praeinanti sąmonė? Ar tai nėra beprasmis žaismas, *fata morgana* begalinėse visatos dykumose?

Friedrichas Nietzsche sukrečiamai toliau išplėtojo šią mintį, ir aš manau, jog kiekvienas sąžiningai mąstantis žmogus turi šią mintį pasverti. Rašinyje „Apie tiesą ir melą atsiribojant nuo moralės“ parašyta štai kas:

„Mirguliuojančios visatos nesuskaičiuojamų saulių sistemų nuošaliame užkampyje kartą atsirado šviesu- lys, kur protingi gyvūnai išrado pažinimą. Tai buvo

išdidžiausia ir melagingiausia „pasaulio istorijos“ minutė, tačiau tik viena minutė. Po kelių gamtos atokvėpių šviesulys sustingo, ir protingi gyvūnai išmirė. – Tačiau net ir tokia pasaka, kurią kiekvienas gali išgalvoti, dar neparodo, koks varganas, šešėliškas ir trumpalaikis, koks betikslis ir kaprizingas gamtoje yra žmogaus intelektas; amžinybę jo nebuvo; jei jis išnyks, nieko nenutiks. Mat tas intelektas neturi jokios misijos, pranokstančios žmogaus gyvenimą. Jis yra žmogiškas, ir tik jo savininkas bei gamintojas traktuoja jį taip patetiškai, tarsi aplink jį suktųsi pasaulis.“

Nietzsche nėra ciniškas. Čia jis labai blaiviai ir realistiškai mąsto. Trumpos gyvybės gastrolės mūsų privilegijuotoje planetoje, dar trumpesnis sąmonės, dvasios tvykstelėjimas mūsų erdvėlaivyje „Žemė“, tetrunkantis vos kelias kosminių metų minutes tarp atsiradimo, sužydėjimo ir išnykimo, sudegimo kosminiame pasaulyje gaisre – ar tai tikrai „arogantiškiausia ir melagingiausia pasaulio istorijos minutė“, kaip mano Nietzsche? Ką reiškia šis žaismas, šis taip greitai praeinantis trumpalaikis žmogaus ir jo proto pasirodymas?

Nietzsche čia negailestingai formuluoja sukrečiančią mintį. Kas yra mūsų Žemės egzistencija ir gyvybė joje? „Po kelių gamtos atokvėpių šviesulys sustingo, ir protingi gyvūnai išmirė.“ Tapo madinga kalbėti apie tris žmogaus ižeidimus Naujaisiais laikais: kopernikiškąjį, išstumiantį Žemę iš centro ir paverčiantį ją vien Saulės palydovu; darviniškąjį, irikuiuojantį žmogų į gyvūniškosios kilmės liniją ir atimantį iš jo „kūrinijos viršūnės“ titulą; froidiškąjį, žmogaus dvasią nutrenkiantį į tamsų sąmonės ir instinktų pasaulį. Ar neturėtume prabilti ir apie ketvirtąjį ižeidimą, apskritai dar radikalesnį – apie negailestingą visko laikinumą? Kaip šios gyvenamosios aplinkos kažkada nebuvo, taip jos kada nors nebebus, lygiai kaip tiesiog nebeliks viso iškilaus mąstymo ir tyrinėjimo, visų žinių ir atradimų. Nejaugi viskas pavaldū bergždumui ir dėl to beprasmiškumui? Reikia nyčiškos drąsos nuosekliai apmąstyti šią mintį.

Tačiau tai tik viena medalio pusė. Reikia matyti ir kitą. O šioji rodo: kad ir kokia trumpa yra žmogaus viešnage šioje žemėje, „pasaulio metuose“, vis dėlto dabar čia esame! *Homo sapiens* dabar egzistuoja. Ir jis šioje planetoje vienintelė būtybė, galinti apie save ir savo laikinumą mąstyti. Žmogus vienintelis geba kelti klausimus, pagrįstai laikomus pirmąpradžiaus žmogaus klausimais, kuriuos kardinolas Königas nuolatos formuluodavo kaip šiuos tris: „Iš kur aš? Kur einu? Kokia mano gyvenimo prasmė?“

Šie klausimai mus jaudina dabar, nepriklausomai nuo to, kas Žemei, Saulės sistemai, visatai nutiks po milijonų

metų. Kad ir koks trumpas mūsų gyvenimas, kad ir kaip greitai jis prabėga, gyvename ir savo gyvenimo tarpsniu mėginame atrasti atsakymus į tai, ko ieškome.

Žmogaus pirmąpradžiaus klausimai

Atsakymų į pirmąpradžiaus gyvenimo klausimus žmonės tradiciškai ieškodavo religijose. O daugelis, tikriausiai žmonijos dauguma, jų įvairiose religijose ieško ir šiandien. Žydų-krikščionių atsakas yra tikėjimas į dangaus ir žemės Kūrėją. Tas tikėjimas aiškiai atsako į Nietzsche's iškeltą klausimą dėl radikalaus baigtinumo ir laikinumo: jis neneigiamas. Priešingai. Pasaulis yra baigtinis. „Dangus ir žemė praeis“, – sako Jėzus. Tačiau paskutinėje Biblijos knygoje, Apreiškime Jonui, žadami „naujas dangus ir nauja žemė“ (plg. *Apr* 21, 1). Biblinis tikėjimas žino, kad čia, žemėje, neturime „išliekančio miesto“ (*Žyd* 13, 14), tačiau žemiškasis būstas taip pat nėra skersvėjų perpučiama, nedraugiška salė, kurioje laukiama išvykimo į geresnį pasaulį. Jis – „kūrinija“, vadinasi, panorėtas Kūrėjo. O mes esame ne „čigonai pasaulio pakraštyje“, kaip žmones pavadino Nobelio premijos laureatas Jacques'as Monod, bet kūriniai, sukurti pagal Kūrėjo „paveikslą ir panašumą“ (*Pr* 1, 26).

Kas esame – panorėti ar į egzistenciją nublokšti aklo likimo? Mano straipsnis *New York Times* laikraštyje sukėlė audringus debatus. Pripažįstu, jis buvo šiek tiek grubokas ir galėjo būti subtilesnis. Tačiau laikau laimėjimu, kad atvirai ir viešai diskutuojama gyvybiškai svarbiais klausimais. O tai akivaizdžiai prasidėjo po mano straipsnio. Pavyzdžiui, vienas mano pažįstamas Vienos metro nugirdo dviejų jaunuolių pokalbį: ar „Schönbornas“ teisingas, ar klysta, tai yra ar mes esame atsitiktinumo produktas, ar panorėti ir numatyti. Pokalbis baigėsi lygiosiomis, vienas laikęs save atsitiktinumo produktu, kitas tokiu būti nenorėjęs.

Galbūt abu požiūrius tiesiog reikėtų palikti vieną greta kito? Argi neturėtume pritarti Stepheno Gouldo pasiūlymui laikytis principo, kurį jis vadina NOMA, t. y. tikėjimą sukūrimu ir evoliucijos teoriją palikti egzistuoti vieną greta kito kaip *non-overlapping-magisteria*, kaip du vienas su kitu nesusisiekiančius mąstymo pasaulius?

Jei taip būtų galima padaryti, nekunkuliuotų karšti, aistringi, neretai skausmingi debatai, jau gerus du šimtus metų vis tebejaudinantys dvasias ir protus. Pats Darvinas yra, taip sakant, pavyzdinis liudytojas, kad NOMA principas nefunkcionuoja. Jo dvasinį kelią lemtingai ženklino tai, kad moksliniai tyrimai stūmė jį į vis aštresnį konfliktą su jo tradiciniu tikėjimu į Kūrėją ir sukūrimu. Praėjusiomis savaitėmis dažnai šmėkščiojo garsusis sakinyš, kurį jis laiške savo draugui Josephui Hookeriui parašė

1844 m. sausio 11 d., taigi penkiolika metų iki pasirodant *Origin of Species*: „Šiuo metu esu įsitikinęs, kad rūšys nėra nekintamos (atrodo, tarsi prisipažinčiau padaręs žmogžudystę).“ „Tarsi prisipažinčiau padaręs žmogžudystę!“ Kieno? Kūrėjo? Tikra viena: sunkiausias žingsnis plėtojant teoriją apie „rūšių atsiradimą natūraliosios atrankos būdu“ buvo įsivaizdavimo, kad rūšys nekintamos, įveikimas. Argi Dievas, pasak Biblijos pasakojimo, nebuvo sukūręs kiekvienos rūšies? Jei rūšių atsiradimą galima paaiškinti gamtinėmis priežastimis, tai argi Kūrėjas jau nebereikalingas? Praėjus dvejiems metams nuo *Origin of Species* atsiradimo Darvinas rašo amerikiečių botanikui Asa Gray: „Kaip garbingas žmogus turiu Jums pasakyti, kad priešau prieš eretiškos išvados, jog tokio dalyko kaip nepriklausomai viena nuo kitos sukurtos rūšys nėra – rūšys tėra išsirutuliojusios atmainos.“

Jürgenenas Neffe savo puikioje knygoje apie Darviną smulkmeniškai atkūrė kelią, kuriuo anglų mokslininkas pasiekė savo teoriją. Pamažu jis atrado natūralius paaiškinimus tam, ką tradicinis tikėjimas sukūrimu laikė Kūrėjo darbu. Kūrėjo nužudymas? Erezija?

Origin of Species pabaigoje, pradėdamas baigiamąjį 15-ąjį skyrių, jis sako: „Kadangi visas šis kūrinys yra ne kas kita, kaip ilga įrodinėjimų grandinė, skaitytojui buvo naudinga, jei glaustai pakartosiu pagrindinius faktus ir pagrindines išvadas.“ Kalbama apie „įrodinėjimus“ ir „faktus“, ir nors Darvinas sąžiningai pripažįsta, jog jo teorijos atžvilgiu galima pareikšti „daug svarių prieštarų“, jis tiki, kad jas išsklaidys vėlesni tyrimai. Ir šiuo požiūriu jis buvo teisus.

Tuo tarpu apie sukūrimą jis kalba kaip apie „teoriją“, negana to, kaip apie „hipotezę apie sukūrimą“. Ši formuluotė primena garsiuosius Laplace'o žodžius Napoleonui, kai jis aiškiau suvokė niutoniškuosius planetų judėjimo apskaičiavimus ir nebebuvo priverstas, kaip Newtonas, daryti prielaidos apie planetų orbitas pakoreguojantį Kūrėjo įsikišimą. Kur tada belieka vieta Dievui, susirūpinęs pasiteiravo Napoleonas: „Sere, ta hipotezė man nereikalinga“ – štai koks buvo jo garsusis atsakymas. Jis pagrįstai pataisė Newtono mintį, kad gamtoje esama „spragų“, kur Dievas įsikiša norėdamas papildyti, pakoreguoti gamtos darbą.

Darwinui rūpėjo įveikti „nepriklausomų kūrimo aktų teoriją“. Savo teorijoje šios hipotezės jam nebereikėjo. Ir jis buvo tikras, jog gali pateikti ne tik spėjimus, bet ir įrodymus. Jis buvo įsitikinęs, jog „tradicinis požiūris į sukūrimą“ ateityje bus įveiktas.

Tačiau Darvinas taip pat rašo: „Nematau protingo pagrindo, kodėl šiame kūrinyje plėtojami požiūriai ga-

lėtų kaip nors žėisti religinius jausmus?“ Šiandien jo požiūriui visiškai pritariu. Asmeniškai galiu paliudyti: neaptikau nė vienos mokslinės žinios, kuri būtų pažeidusi mano tikėjimą. Tačiau anuomet taip jautėsi daugelis ir Darvinas taip pat. Mat per savo tyrinėjimus ir iš jų išrutuliotą teoriją jis pats tapo agnostiku. Ar tai buvo būtina? Ar taip neišvengiamai turėjo nutikti? Ar iki šiandien turi vyrauti konfliktas, apibūdinamas kaip „mokslas prieš mitologiją, gamtos dėsnis prieš stebuklą... akelai veikiantis dėsnis prieš pasaulio sukūrimą, atsitiktinumas vietoje apvaizdos?“

Nietzsche didvyriškai ėmėsi pasaulio baigtinumo klausimo. Visa „apgaulė“ – tokia jo išvada. Tariamai išdidi žinia tik „apakinančia migla apsiaučia žmogaus akis ir pojūčius“. Kas gi lieka po to, kai Darvinas nuvainikavo „hipotezę apie sukūrimą“? Ar evoliucija (*evolved*) yra paskutinis *Origin of Species* žodis) pakeičia sukūrimą? Tačiau evoliucija kur link? Ir iš kur? Ir dėl ko? Ar yra „kodėl“, jei nėra tikslo? Argi sąžiningiausias atsakymas nėra ketvirtasis, nyčiškasis, įžeidimas? Jokio tikslo, jokio „kodėl“! Tik išverti beprasmiškumą!

Ką Darvinas galiausiai mintijo apie prasmės klausimą, tikriausiai liks jo paslaptis, kaip šitai yra kiekvieno žmogaus paslaptis. Tačiau neabejotina, kad per savo intensyvų tyrinėtojo gyvenimą jis neįtikėtina aistringai sekė visais gyvybės pėdsakais. „Evoliucija“ tapo maginiu žodžiu, paradigma, įkvepiančia tyrinėtojus leisti gyvybės kelias. Pasiekta didžiulė mokslo pažanga. Kasdien daugėja žinių apie gyvybės sąryšius, besidominčiojo tik su nuostaba nujaučiamus, specialisto seniai nebeaprepiamus. Tačiau vienas dalykas, matyt, jau yra tapęs nepajudinama tikrybe: visa gyvybė yra gimininga.

Bendra kilme, bendrais visų gyvų būtybių sąrangos elementais tikriausiai nebeįmanoma rimtai suabejoti. Ir čia reikia pripažinti, jog Darvinas teisus, antrąjį *Origin* leidimą užbaigdamas garsiuoju sakiniu, jog „iš tiesų iškilus yra požiūris, kad Kūrėjas visos mus supančios gyvybės daigą įkvėpė tik kelioms ar net tik vienai vienintelei formai ir kad, mūsų Žemei pagal gravitacijos dėsnį skriejant orbita, iš kuklios pradžios radosi ir tebesiranda begalinis kiekis gražiausių ir įstabiausių formų“.

Ar šis baigiamasis sakinytis tebuvo Darvino nusilenkimas tiems, kuriuos jo teorija šokiravo ir kurie ją atmetė kaip šventvagišką? Ar nėra taip, kad, atsižvelgdamas į juos, jis dar norėjo palikti vietelę Dievui, tačiau tik pačioje pradžioje, be jokio „kišimosi“ tolesniuose kūrinių evoliucijos tarpsniuose? Toks požiūris vadinamas „deizmu“. Jis aptinkamas iki šiandien: Dievas kaip laikrodininkas paleido kartą savo kūrinį ir paliko jį veikti pagal jo paties dėsnius.

Pagrindinės tezės apie sukūrimo teologiją

Vėliausiai čia turėtų prasidėti nuodugnesnis dėstymas to, ką didžioji krikščioniškoji mokymo tradicija laiko „kūrinija“. Tačiau tam laiko neužtektų. Tačiau būtina pateikti bent kelias pagrindines tezes.

Matėme, jog Darvinas ilgai grūmėsi su „savo“ sukūrimo teologija, kol jos galiausiai atsisakė, nes manė ją esant nesuderinamą su jo mokslinėmis žiniomis. Didelio intelektualinio ir žmogiškojo sąžiningumo dvasia jis nepriėmė „dvigubos“ tiesos – mokslinės-racionalios ir religinės-jausminės. Jis pasirinko vadovaudamasis jam kaip tikrybė besisiūlančiomis išvalgomis.

1828 m. Darvinas pradėjo teologijos studijas Kembridže. Neturėjau laiko išsiaiškinti, ką jis girdėjo, skaitė, su kokia teologija susipažino. Tačiau uolus teologijos studentas tikriausiai nebuvo. Jo dėmesį neabejotinai traukė kiti dalykai. Susidaro įspūdis, jog jam būdingas teologinis sukūrimo supratimas nebuvo labai aukšto refleksijos lygio. Tai, kad raidiškas šešių dienų kuriamojo darbo supratimas buvo nesuderinamas su Žemės istorijos žiniomis, jam klausimo nekėlė. O gal priešingai? Juk jis, kaip matėme, tikrai labai vargo su požiūriu, kad Dievas rūšis sukūręs po vieną. Būtent tai jis galėjo, norėjo paneigti savo teorija.

Tačiau kaip Darvinas suprato kūrimą? Kaip suvokė Dievo kuriamąją veiklą? Kaip jos nereikėtų suprasti, jis gana sarkastiškai parodo veikale *Origin of Species*: „Ar tikrai jie [t. y. paskirų kuriamųjų aktų šalininkai] mano, kad mūsų Žemės istorijos nesuskaičiuojamuose perioduose tam tikriems elementariems atomams būdavo įsakoma staiga susijungti į gyvus audinius? Ar jie mano, kad kiekvienu tariamu kuriamuoju aktu buvo sukurtas vienas vienintelis individas ar iš sykiu daug? Kaip buvo sukurtos visos nesuskaičiuojamos gyvūnų ir augalų formos – kaip kiaušiniai ir sėklos ar visi išsyk kaip suaugę?“

Ne, gatavų pavienių būtybių ar rūšių sukūrimo idėja yra absurdiška. Ji lygiai tokia pat neapginama kaip kreacionistinės tezės apie pasaulio sukūrimą per šešias 24 valandų paras, pseudomokslinės spekuliacijos apie „jaunąją“ Žemę, apie istorinį potvynio aiškinimą ir t. t.

Tačiau lygiai taip pat neleistina supaprastintai biblinį-fundamentalistinį kreacionizmą „sumesti į vieną puodą“, kaip dažnai pasitaiko, kartu su pagrįstu tikėjimu sukūrimu. Kreacionizmas Bibliją supranta tikrai ne taip, kaip Katalikų Bažnyčia ir didžioji krikščioniškoji mąstymo tradicija.

Sukūrimo samprata, prieš kurią Darvinas išskleidžia savo teorijos „ilgąjį argumentą“, yra daug artimesnė fundamentalistiniam kreacionizmui negu didžiajam krikščioniškajam filosofiniam ir teologiniam sukūrimo temos gvildenimui. Spėju, kad jis savo gana paviršutiniškose teologijos studijose pernelyg nesigilino į krikščioniškuosius mokytojus. Jis buvo skaitęs Williama Paley *The Evidence of Christianity*, tačiau toje apologetinėje prieityje prie krikščionybės vargiai galėjo aptikti didžiąją krikščioniškąją tradiciją, veikiau gana pragmatinę prieigą, pamėgtą anglosaksiškoje kultūroje, bet pirmiausia „deizmą“, leidžiantį Kūrėjui būti tik laikrodininku pradžioje.

Čia reikėtų humanitarinio žvilgsnio atgal. Nuo vėlyvųjų viduramžių, nuo nominalizmo srovės, pasaulėvaizdis vis labiau mechanizuojamas. Visas priežastingumas vis labiau apribojamas materialiniu priežastingumu. Klasikinis mokymas apie keturias priežastis pranyksta, pirmiausia tikslo ir formos priežastingumas. Pasak Wernerio Heisenbergo, Naujaisiais laikais mokymas apie keturias priežastis susiaurėja iki materijos ir judėjimo priežasties, iki „priežasties ir padarinio taisyklės“ tikrovę vis labiau apribojant tuo, kas materialu.

Šioje redukcionistinėje tikrovės sampratoje egzistuoja tik „iš išorės“ veikiančios priežastys. Iškalbinga, kad Darvinas, kritikuodamas pavienius kuriamuosius aktus, suvokia juos visiškai kaip materialiąsias priežastis (ir todėl pagrįstai atmėta). Dievas išnyra kaip viena priežastis greta kitų, „vidupasaulinių“, materialiujų priežasčių. Tačiau ne tokia yra „sukūrimo“ prasmė. Jei sukūrimo sąvoka turi būti prasminga, tai ne kaip viena priežastis tarp kitų priežasčių ir padarinių grandinėje.

Čia kaip tik glūdi vadinamosios *intelligent design* mokyklos (su kuria nepagrįstai vis dar esu siejamas) klaidą. Šios mokyklos mėginimą didžiulį sudėtingumą gamtoje traktuoti kaip *intelligent design* parodymą ar įrodymą kamuoja pamatinė mąstymo klaida – *design*, plano, tikslingumo neįmanoma aptikti priežastingumo, kurį gvildena gamtamokslinis metodas, plotmėje.

Esu įsitikinęs, kad kūrinijoje glūdi pradžia ir tikslas, taigi įmanoma ir išvelgti tai, ką galima pavadinti *intelligent design*. Man yra prasminga ir racionalu daryti išvadą apie Kūrėją. Tačiau gamtamoksliui toks požiūris svetimas. Iš gamtamokslinių tyrimų nelaukiu Dievo buvimo įrodymo. To jie negali padaryti lygiai taip pat, kaip ir įrodyti priešinga. Nei viena, nei kita nėra jų metodo akiratyje. Tačiau gamtamokslininkas kaip žmogus, mąstantis apie gamtą, keliantis pasaulio ir gyvybės „iš kur“, „kur link“ ir „dėl ko“ klausimus, visiškai gali prieiti išvadą, jog Kūrėjo buvimo prielaida yra

prasmingesnis ir racionalesnis požiūris negu radikalus Friedricho Nietzsche's nihilizmas.

Kai gamtamokslininkas ar gamtamokslu besidomintis mėgėjas kelia klausimą dėl Kūrėjo, jam pirmiausia sunkumų atsiranda todėl, kad įsivaizduoti galime tik kismą, bet ne sukūrimą. Tiesa, gyvybės evoliucijos negalime įsivaizduoti su visomis smulkmenomis, nes jos visumos negalime rekonstruoti. Tačiau niekam nesvetimas vystymosi vaizdinys, jį net iš dalies galime veikliai pakartoti (prisiminkime technikos vystymąsi). Visada rutuliojasi tai, kas jau yra. Tuo tarpu sukūrimas teologine prasme yra tas dieviškasis vyksmas, per kurį apskritai kažkas yra, į būtį ateina pasaulis. Prie sukūrimo prisiartiname, kai kupini nuostabos klausiamo: kodėl yra pasaulis? Ar mūsų atsiradimas turi prasmę? Tyrinėjant evoliuciją tegalima klausti, kaip rutuliojosi gyvenimo formos. Tačiau į tai, kodėl mes esame, koks mūsų egzistencijos tikslas, gamtamokslis negali atsakyti. Jei gamtamokslis to gviešiasi, jis palieka savo moksliskumo dirvą ir virsta pasaulėžiūra. Išmokti šiuos dalykus griežtai skirti bus, mano akimis, esmingai svarbu ateičiai. Darwino kilmės teorija buvo galima ideologiškai piktnaudžiauti rasizmo ir eugenikos, komunizmo ir turbokapitalizmo naudai. Todėl tokia svarbi darvinizmo ideologinė kritika, pirmiausia aiškiai perskiriant mokslo teoriją ir jos neleistiną išplėtimą. Čia būtų galima kai ką pasakyti apie sociobiologiją, evoliucinę pažinimo teoriją ir etiką, apsiribojant keliais pavyzdžiais. Pirmiausia svarbu vengti tai, kas dvasiška, etiška, kultūriška ir religiška, susiaurinti ligi vien materialiojo priešastingumo lygmens. Grynai gamtamoksliskai nepavyks paaiškinti nei Kūrėjo, nei proto, nei pažinimo, nei etoso. Tačiau per evoliucines pagrindines sąlygas daug sužinojome apie protą ir valią, etosą ir religiją. Visa tai įgalino gyvybės evoliuciją, tačiau ji nėra galutinis pagrindas. Dvasia, valia, laisvė negali būti išskirtinai materialiosios evoliucijos vaisius, kitaip iš jos neįstengtų iki tam tikro laipsnio išsilaisvinti ir pačios save iš dalies perimti kaip kultūrinę plėtotę, vadovaudamasi visa su tai susijusia atsakomybe. Atsakomybė kam? Būsimosioms kartoms! Tačiau taip pat sau, savo sėkmingam gyvenimui. Ir Kūrėjui! Atsakomybė egzistuoja tik tuomet, kai yra kas nors, kam turime atsakyti. O tai tegali būti tik tas, kurį galime išgirsti, suprasti, kuris užkalbina mūsų protą. Kur viską lemia instinktas, atsakomybės nėra.

Sukūrimas ir evoliucija

Ar Kūrėjas kalba ir per evoliucinį pasaulį? Per evoliuciją, kuri suprantama kaip nulemta atsitiktinumų? Ar Kūrėjas girdimas ir per evoliuciją?

Gerbiamas pone prezidente prof. Schusteri! 2006 m. Jūs prof. Ratzingerio, popiežiaus Benedikto XVI, „mokinių

būrelyje“ skaitėte pranešimą „Evoliucija ir *design*“. Po to kilusioje diskusijoje popiežius Benediktas XVI pratęsė Jūsų samprotavimus pakreipdamas klausimo dėl evoliucijos protingumo linkme. Jo mintimis ir norėčiau užbaigti savo paskaitą, taip pagerbdamas jį kaip savo universiteto dėstytoją, su kuriuo galėjau dvidešimt penkerius metus bendradarbiauti ir kuris mane išmokė apmąstyti ir žavėtis tikėjimo sukūrimu ne tik grožiu, bet ir racionalumu. Tuomet atsiliepdamas į Jūsų pranešimą jis pasakė:

„Gamtamokslis atrado didžiulius, iki tol neatidengtus proto matmenis ir per tai suteikė mus naujų žinių. Tačiau džiaugdamosis savo didinga pažangos istorija, jis linksta atimti iš mūsų proto matmenis, kurių mums ir toliau reikia. Jo rezultatai kelia pranokstančius jo metodinį kanoną ir jo plotmėje neatsakomus klausimus. Tačiau tai vis dėlto klausimai, kuriuos protas privalo kelti ir nepalikti jų tiesiog religiniam jausmui. Juos būtina traktuoti kaip protingus klausimus ir atrasti racionalius jų traktavimo būdus.

Didieji pirm pradžia filosofijos klausimai išskyla naujaip – klausimas dėl žmogaus ir pasaulio, iš kur ir kur link. Neseniai suvokiau du dalykus... Pirma, racionali pati materija. Ją galima perskaityti. Joje glūdi matematika, ji pati protinga, net jei ilgame evoliucijos kelyje būta to, kas iracionalu, chaotiška ir destruktivu. Tačiau, kaip tokia, materija perskaitoma. Antra, man atrodo, kad ir procesas kaip visuma racionalus. Nepaisant jo klystkelių bei klaidžiojimų siaurame koridoriuje, atsirenkant kelias teigiamas mutacijas ir išnaudojant menkas tikimybes, pats procesas racionalus. Šis dvigubas racionalumas, atitinkamai vėl atsiskleidžiantis mūsų žmogiškajam protui, neišvengiamai veda prie klausimo, moksliskumą pranokstančio, tačiau išliekančio proto klausimu: iš kur visas tas racionalumas? Ar egzistuoja pradžia duodantis racionalumas, atsispindintis šiose abiejose racionalumo zonose ir plotmėse? Gamtamokslis negali ir neturi į tai tiesiogiai atsakyti, tačiau mums būtina pripažinti klausimą esant protingą ir išdrįsti įtikėti kūrybiškuoju Protu ir jam save patikėti.“

Manau, šios dvi pastabos apie proto pėdsakus gamtoje teikia mums peno apmąstymams. O juk gebėjimas mąstyti yra ypatingas mūsų rūšies, *homo sapiens*, skiriamasis požymis.

L'Osservatore Romano komentotas dirbtinės ląstelės eksperimentas

(KAI) Gegužės 22 d. dienraštyje *L'Osservatore Romano* komentotas amerikiečio genetiko Craigo Venterio vadovaujamoje laboratorijoje atliktas sėkmingas bandymas sukurti dirbtinę ląstelę. Italų bioetikas Carlo Bellieni pavadino sukurtą DNR grandinę „puikiu motoru, kuris vis dėlto nėra gyvybė“. Jis sutinka su nuomone, kad genų inžinerija gali atnešti daug gero, tačiau ragina amerikiečių entuziazmą derinti su atsargumu ir nurodo pagrįstus būgštavimus dėl genetiškai modifikuotų organizmų vystymosi ateityje. Italų teologas arkivyskupas Bruno Forte interviu dienraščiui *Corriere della Sera* sakė, kad šiuo atveju negalima kalbėti apie gyvybės „sukūrimą“, nes tai nebuvo kūrimas iš nieko – *creatio ex nihilo*. To žmogus nesugeba. Išieties taškas visuomet yra tai, kas jau egzistuoja, iš ko žmogus savo protu gamina kažką kita. Pasak jo, amerikiečių genetikų pasiektas rezultatas neabejotinai naujas, tačiau jame naudotasi medžiaga, todėl tai nėra „kūrimas“. Arkivyskupas B. Forte neslėpė būgštavimų dėl tokių mokslo laimėjimų panaudojimo etikos požiūriu. Jei šis atradimas bus panaudojamas aplinkos apsaugai arba turint gydymo tikslą, tuomet jis etiniu požiūriu vertingas.

Internetas svarbus kunigų gyvenime

(KAI) Gegužės 31 d. Dvasininkijos kongregacijos prefektas kardinolas Claudio Hummesas pristatė apklausos, kuria siekta nustatyti, kaip kunigai naudojami informacinėmis technologijomis, rezultatus. Buvo apklausti 4992 kunigai iš 117 pasaulio šalių. Pasak kongregacijos prefekto, 46 proc. kunigų, ieškodami homiletinės medžiagos, bent kartą per savaitę naudojami internetu, o 14,7 proc. kasdien. 35,9 proc. kunigų bent kartą per savaitę naudojami internete randama medžiaga

maldai, o 37,7 proc. to niekad nedaro. Du trečdaliai dvasininkijos internetu naudojami kaip priemonė studijoms, 52,2 proc. internetą laiko tobula priemone krikščioniškajai žiniai skleisti. Šia proga kardinolas priminė popiežiaus Benedikto XVI žinios 44-osios Pasaulinės komunikavimo dienos proga žodžius, kad kunigas atsiduria tarsi „naujos istorijos“ pradžioje: naujosios technologijoms kuriant vis intensyvesnius santykius, kunigas kviečiamas dėti daugiau pastangų, kad komunikavimo priemonės tarnautų Dievo žodžiui skelbti.

Migrantų atžvilgiu derinti teises ir pareigas

(KAP) Gegužės 28 d. Benediktas XVI audiencijoje kalbėjo Popiežiškosios keleivių ir migrantų sielovados tarybos plenarinio susirinkimo nariams. Popiežius ragino siekti pasaulinio bendradarbiavimo, kad būtų humaniškai elgiamasi su migrantais ir gerbiamas kiekvieno asmens kaip Dievo kūrinio orumas. Popiežius gyrė tarptautines pastangas sudaryti bendrą katalogą, apimančių tiek atvykėlių užsieniečių, tiek juos priimančių šalių teises ir pareigas. Pasak Benedikto XVI, ir teisių pripažinimas, ir pareigų prisiėmimas turi eiti ranka rankon. Popiežius ragino vyriausybes ir tarptautines organizacijas veikti išvien, ir pastebėjo, kad kai kuriuose pasaulio regionuose vėl iškilio partikuliaristinės tendencijos. Benediktas XVI taip pat pabrėžė dialogo tarp kultūrų svarbą. Pasak jo, mūsų visuomenės ateitis remiasi susitikimų tarp tautų ir kultūrų dialogu, gerbiant kito tapatybę ir teisėtus skirtingumus. Gegužės 26 d. atidarydamas Popiežiškosios migrantų ir keleivių sielovados tarybos plenarinio susirinkimo darbą jos pirmininkas arkivyskupas Antonio Maria Veglio pabrėžė, kad Bažnyčia, rūpindamasi migrantų sielovada ir jų gėriu, siekia glaudžiau bendradarbiauti su pasaulietinėmis institucijomis.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2010, „Bažnyčios žinios“